

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

IETEIKUMI

Padome

2021/C 304/01	Padomes ieteikums (2021.gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Beļģijas 2021. gada stabilitātes programmu	1
2021/C 304/02	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2021. gada konverģences programmu	6
2021/C 304/03	Padomes ieteikums (2021.gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas 2021. gada konverģences programmu	10
2021/C 304/04	Padomes ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2021. gada konverģences programmu	14
2021/C 304/05	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2021. gada stabilitātes programmu	18
2021/C 304/06	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2021. gada stabilitātes programmu	23
2021/C 304/07	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2021. gada stabilitātes programmu	28
2021/C 304/08	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Grieķijas 2021. gada stabilitātes programmu	33
2021/C 304/09	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2021. gada stabilitātes programmu	38

2021/C 304/10	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2021. gada stabilitātes programmu	43
2021/C 304/11	Padomes ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Horvātijas 2021. gada konverģences programmu	48
2021/C 304/12	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2021. gada stabilitātes programmu	53
2021/C 304/13	Padomes ieteikums, (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2021. gada stabilitātes programmu	58
2021/C 304/14	Padomes ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2021. gada stabilitātes programmu	63
2021/C 304/15	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Lietuvas 2021. gada stabilitātes programmu	68
2021/C 304/16	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2021. gada stabilitātes programmu	73
2021/C 304/17	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Ungārijas 2021. gada konverģences programmu	78
2021/C 304/18	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2021. gada stabilitātes programmu	83
2021/C 304/19	Padomes ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2021. gada stabilitātes programmu	88
2021/C 304/20	Padomes ieteikums, (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Austrijas 2021. gada stabilitātes programmu	93
2021/C 304/21	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2021. gada konverģences programmu	98
2021/C 304/22	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2021. gada stabilitātes programmu	102
2021/C 304/23	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2021. gada konverģences programmu	107
2021/C 304/24	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs) par pārmērīga valdības budžeta deficīta situācijas novēršanu Rumānijā	111
2021/C 304/25	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2021. gada stabilitātes programmu	116
2021/C 304/26	Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2021. gada stabilitātes programmu	121
2021/C 304/27	Padomes ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2021. gada stabilitātes programmu	126
2021/C 304/28	Padomes ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2021. gada konverģences programmu	131

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

IETEIKUMI

PADOME

PADOMES IETEIKUMS

(2021.gada 18. jūnijs)

ar ko sniedz Padomes atzinumu par Beļģijas 2021. gada stabilitātes programmu

(2021/C 304/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija puda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Beļģijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Beļģijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.
- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Beļģijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertos pasākumus vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāšķīst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Beļģijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Beļģijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (8) Beļģija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Beļģijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 9,4 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 114,1 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 7,5 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 4,5 % apmērā no IKP un automatisko stabilizatoru iedarbību. Beļģija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 11,8 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Beļģijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.
- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir reālistisks. 2021. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka reālais IKP 2021. un 2022. gadā pieaugs attiecīgi par 4,1 % un 3,5 %. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts, ka 2021. un 2022. gadā reālā izaugsme būs nedaudz lielāka – attiecīgi 4,5 % un 3,7 %, ko veicinās lielākas investīcijas.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 9,4 % no IKP 2020. gadā līdz 7,7 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība, paredzams, no 114,1 % 2020. gadā palielināsies līdz 116,3 % no IKP 2021. gadā. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 6,1 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 2,7 % apmērā no IKP un automatisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Beļģija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Beļģijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi ir galvenokārt pagaidu rakstura vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā vēl nav iekļauti ieņēmumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām. Savukārt Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,2 % no IKP 2021. gadā un 0,3 % no IKP 2022. gadā saskaņā ar to pašu hipotēzi, ko Beļģijas Federālais plānošanas birojs izmantoja savā Atveseļošanas un noturības mehānisma makroekonomiskajā novērtējumā.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaidis starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (17) Beļģija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 4,5 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti vairums 2020. un 2021. gadā veikto pagaidu atbalsta pasākumu un makroekonomiskās situācijas uzlabošanās rezultātā pieaugs valsts ieņēmumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā stabilizēsies 116 % apmērā no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs -0,4 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 4 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 3,7 % no IKP 2024. gadā. Netiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gada stabilitātes programmas darbības laikā atgriezīsies līmenī zem 3 % no IKP. 2021. gada stabilitātes programmā nav iekļauta informācija, kas vajadzīga, lai aplēstu vispārējo fiskālo nostāju 2023. un 2024. gadā. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās izaugsmes aplēse ir 2,75 % ⁽⁸⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu pātrināt Beļģijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 116,7 % no IKP 2023. gadā līdz 117,4 % no IKP 2024. gadā, kas ir pilnībā saistīts ar atlikumu un plūsmu korekciju. Ņemot vērā augsto valsts parāda attiecību pret IKP, kurai laika gaitā prognozējama tikai pakāpeniska samazināšanās, tiek uzskatīts, ka Beļģija vidējā termiņā saskaras ar augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājāmības analīze.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Beļģijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA BEĻĢIJAI:

1. 2022. gadā izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021.gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/02)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Bulgārijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Bulgārijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenojot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) *Next Generation EU*, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisms, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Bulgārijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 8. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (4) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jākļūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemiem ilgtspējas riskiem savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (5) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (6) Bulgārija 2021. gada 5. maijā iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu pēc Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantā noteiktā termiņa.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Bulgārijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 3,4 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 25 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 5,5 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,2 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību.
- (8) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Bulgārijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs ir izpildīts.
- (9) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs 2021. un 2022. gadā ir piesardzīgs, jo tajā nav ņemts vērā finansējums no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Līdz ar to aprakstītais pamatscenārijs nav tieši salīdzināms ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi. Turklāt Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts straujāks eksporta pieauguma temps, pamatojoties uz labvēlīgākiem pieņēmumiem par ārējo pieprasījumu.
- (10) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 3,4 % no IKP 2020. gadā līdz 5,6 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 27,4 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 7,8 % apmērā no IKP. Nominālā un primārā vispārējās valdības budžeta deficīta un līdz ar to parāda prognozētā pieauguma virzītājspēki 2021. gada konverģences programmā nav sīki izskaidroti un darbojas, neraugoties uz dažu diskrecionāro budžeta pasākumu beigšanos. Šie prognozētie rādītāji ir augstāki par Komisijas 2021. gada pavasara prognozi. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi sagaidāms, ka deficīts 2021. gadā samazināsies līdz 3,2 % no IKP, un paredzams, ka parāda attiecība 2021. gadā samazināsies līdz 24,5 % no IKP. Galvenais atšķirību avots ir citu ieņēmumu prognoze, kuri saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu 2021. gadā samazināsies par 2,5 procentpunktiem no IKP, kas ir krietni zem vēsturiskā līmeņa. 2021. gada konverģences programmā nav izskaidroti šā samazinājuma virzītājspēki.
- (11) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Bulgārija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina

ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Bulgārijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie pasākumi ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.

- (12) 2021. gada konverģences programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,02 % no IKP 2020. gadā, 0,3 % – 2021. gadā, 0,8 % – 2022. gadā, 1,4 % – 2023. gadā, 1,7 % – 2024. gadā, 2,6 % – 2025. gadā un 1,8 % – 2026. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (13) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nesniedz piemērotus kritērijus. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (14) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (15) Bulgārija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 2,7 % no IKP galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā pieņemtie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 28,6 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji pārsniedz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā – būs -1,4 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,8 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 1 procentpunktam no IKP.
- (16) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā.

⁽⁵⁾ Konkrētāk, investīciju ilīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.

- (17) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā palielināsies līdz 3,1 % no IKP. 2021. gada konverģences programmā nav sniegta informācija par 2024. gadu. Balstoties uz 2021. gada konverģences programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. gadā būs -0,6 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme 2023. gadā palielināsies par 0,6 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2023. gadā būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremszējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 5 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Bulgārijas potenciālo izaugsmi.
- (18) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2023. gadā palielināsies līdz 29,3 % no IKP. 2021. gada konverģences programmā nav informācijas par 2024. gadu. Tiek uzskatīts, ka Bulgārija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (19) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (20) Padome ir novērtējusi Bulgārijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA BULGĀRIJAI:

2022. gadā īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Kontrolēt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.
⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

PADOMES IETEIKUMS**(2021.gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/03)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Čehijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Čehijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Čehijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 15. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (4) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jākļūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā ir nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanas Savienībā, dalībvalstīm ar zemiem ilgtspējas riskiem savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (5) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (6) Čehija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantu.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Čehijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 6,2 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 38,1 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija -6,4 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 4,6 % apmērā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Čehija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 6,2 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 1,5 % no IKP.
- (8) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Čehijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (9) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir reālistisks un par 2022. gadu – piesardzīgs. Komisijas prognoze 2021. gadam attiecībā uz reālā IKP pieaugumu ir nedaudz optimistiskāka (3,4 % salīdzinājumā ar 2021. gada konverģences programmā prognozēto 3,1 %) un 2022. gadam – vēl optimistiskāka (4,4 % salīdzinājumā ar 3,7 % 2021. gada konverģences programmā), jo Komisija 2021. gadā prognozē lielāku privātā patēriņa pieaugumu un 2022. gadā lielāku bruto pamatkapitāla veidošanu.
- (10) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 6,2 % no IKP 2020. gadā līdz 8,8 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 44,8 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -9,0 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 6,5 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (11) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Čehija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu

pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Čehijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusi ietekme būs aptuveni 2 % no IKP un to galvenokārt veidos samazinājumi ieņēmumos no iedzīvotāju ienākuma nodokļa ar ietekmi 1,9 % apmērā no IKP.

- (12) 2021. gada konverģences programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,3 % no IKP 2021. gadā, 0,7 % no IKP – 2022. gadā un 0,7 % no IKP – 2023. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē minētās dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (13) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvēdumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (14) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atkal normalizējusies. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvēdumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (15) Čehija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,9 % no IKP galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā pieņemtie pagaidu atbalsta pasākumi, un ekonomikas atveseļošanas dēļ. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 48,2 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā – būs -0,2 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,5 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs neitrāla ietekme.
- (16) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā.

⁽⁵⁾ Konkrētāk, investīciju ilīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.

- (17) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 5,4 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 5,2 % no IKP 2024. gadā. Netiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts programmas darbības laikā atgriezīsies zem Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada konverģences programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji +1,2 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,3 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,8 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 4,25 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādejādi varētu paātrināt Čehijas potenciālo izaugsmi.
- (18) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu tiek plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 51,5 % no IKP 2023. gadā līdz 54,6 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Čehija vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtnespējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājāmības analīze.
- (19) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (20) Padome ir novērtējusi Čehijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA ČEHIJAI:

1. 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021.gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/04)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Dānijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Dānijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) *Next Generation EU*, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisms, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Dānijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 22. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (4) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jākļūst diferencētāka. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (5) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (6) Dānija 2021. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantu.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Dānijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 1,1 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 42,2 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija 5,1 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 2,8 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Dānija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 28,4 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.
- (8) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Dānijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka saskaņā ar plānoto tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadā pārsniedz Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs ir izpildīts.
- (9) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir piesardzīgs un par 2022. gadu – reālistisks. 2021. gada konverģences programmā prognozēts, ka reālā IKP pieaugums 2021. gadā būs 2,1 % un 2022. gadā 3,8 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2021. gada pavasara prognozē norādīts, ka reālā IKP pieaugums 2021. gadā būs 2,9 % un 2022. gadā 3,5 %. Galvenās atšķirības ir saistītas ar pieņēmumiem par Covid-19 pandēmijas attīstību un saistītajiem ierobežojumiem 2021. gadā.
- (10) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 1,1 % no IKP 2020. gadā līdz 3,3 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, samazināsies līdz 40,7 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -7 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 1,2 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir norādīts mazāks deficīts 2021. gadā, atspoguļojot spēcīgāku makroekonomisko scenāriju un optimistiskāku prognozi par ieņēmumiem no pensiju peļņas nodokļa.
- (11) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Dānija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina

ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Dānijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.

- (12) 2021. gada konverģences programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,2 % no IKP 2021. gadā, 0,2 % – 2022. gadā, 0,1 % – 2023. gadā, 0,1 % – 2024. gadā un 0,03 % – 2025. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šis dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (13) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (14) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ienākumu zaudējumus pārvietošanās ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; to atcelšana no valsts iestāžu puses ir atkarīga no sabiedrības veselības un ekonomiskās situācijas normalizēšanās. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus.

Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (15) Dānija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 0,9 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 41,3 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā, būs + 1,6 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme saglabāsies nemainīga. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme⁽⁷⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 1,0 procentpunktam no IKP.
- (16) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko

⁽⁵⁾ Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP.

ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.

- (17) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 0,7 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 0,6 % no IKP 2024. gadā un sasniegs līdzsvaru 2025. gadā. Balstoties uz 2021. gada konverģences programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,2 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,1 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs neitrāla ietekme. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 3,5 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Dānijas potenciālo izaugsmi.
- (18) 2021. gada konverģences programmā plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 41,6 % no IKP 2023. gadā līdz 41,3 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Dānija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (19) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (20) Padome ir novērtējusi Dānijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA DĀNIJAI:

2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021.gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodi.

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/05)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Vācijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošānu. Tā arī ieteica Vācijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

---

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Vācijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 27. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Vācijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertos pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Vācija 2021. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Vācijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 4,2 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 69,8 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 5,9 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,5 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Vācija uzņēmumiem un māsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 25 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 1,5 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Vācijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir reālistisks un par 2022. gadu – piesardzīgs. 2021. gada stabilitātes programmā ir prognozēts reālā IKP pieaugums 3,0 % apmērā 2021. gadā un 2,6 % apmērā 2022. gadā, salīdzinot ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi attiecīgi 3,4 % un 4,1 % apmērā. Atšķirība izriet no iestāžu prognozes, ka 2021. gadā privātā patēriņa atjaunošanās būs ātrāka nekā paredzēts, bet eksporta pieaugums – mazāk spēcīgs. Attiecībā uz 2022. gadu Komisijas 2021. gada pavasara prognozes pamatā ir vēlāka, bet spēcīga patēriņa atjaunošanās. 2021. gada stabilitātes programmas prognozēs pieņemts, ka 2022. gadā izlaidis līmenis atkal sasniegs pirmskrīzes līmeni, bet tiek paredzēts, ka nodarbinātības un privātā patēriņa atgūšanās prasīs nedaudz ilgāku laiku.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 4,2 % no IKP 2020. gadā līdz 9 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, vēl palielināsies līdz 74,5 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -10,6 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 6,25 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. 2021. gada pavasara prognozē, paredzot mazāku deficītu nekā 2021. gada stabilitātes programmā, proti, 7,5 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecību 73,1 % pret IKP, Komisija aplēš, ka Covid-19 pandēmijas apkarošanai un ekonomikas atbalstam paredzēto pasākumu ietekme uz budžetu būs mazāka.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Vācija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrozot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Vācijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusī ietekme būs aptuveni 1 % no IKP. Minētie pagaidu raksturam neatbilstošie pasākumi ietver arī investīcijas aptuveni 0,1 % apmērā no IKP, kas, paredzams, veicinās vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un tādējādi arī ilgtspēju.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,03 % no IKP 2020. gadā, 0,3 % – 2021. gadā, 0,1 % – 2022. gadā, 0,1 % – 2023. gadā, 0,1 % – 2024. gadā, 0,1 % – 2025. gadā un 0,04 % – 2026. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē minētās dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaidis starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilancē pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ienākumu zaudējumus pārvietošanās ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; to atcelšana no valsts iestāžu puses ir atkarīga no sabiedrības veselības un ekonomiskās situācijas normalizēšanas. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā

(5) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četrus gadus periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Vācija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 3 % no IKP, galvenokārt pateicoties tam, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 74 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā, būs + 0,5 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielu lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 1,5 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 0,5 % no IKP 2024. gadā, iegūstot līdzsvarotu budžetu ar 0 % no IKP 2025. gadā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji + 0,9 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme saglabāsies nemainīga. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme⁽⁸⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,7 procentpunktam no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 2,75 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Vācijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 73,25 % no IKP 2023. gadā līdz 72 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Vācija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājāmības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Vācijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

AR ŠO IESAKA VĀCIJAI:

1. 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEĀO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/06)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Igaunijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Igaunijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par 2020. gada Igaunijas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 33. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Igaunijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāķļūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Igaunija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Igaunijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 4,9 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 18,2 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 4,7 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 2,7 % ⁽⁵⁾ apmērā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Igaunija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantijas un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 1,5 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

⁽⁵⁾ 2021. gada stabilitātes programmā nav iekļautas aplēses par diskrecionāro budžeta pasākumu kopējo summu.

- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Igaunijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir reālistisks. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu tiek prognozēts, ka reālā IKP pieaugums 2021. gadā būs 2,5 % un 2022. gadā būs 4,8 %. Tas atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei, kurā norādīts, ka reālais IKP 2021. gadā pieaugs par 2,8 % un 2022. gadā – par 5,0 %.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 4,9 % no IKP 2020. gadā līdz 6 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība, paredzams, palielināsies līdz 21,4 % no IKP 2021. gadā. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas 6,3 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,3 % apmērā no IKP 2020. un 2021. gadā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Igaunija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Igaunijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikušā ietekme būs 1 % no IKP, un to galvenokārt veido kārtējie izdevumi. Šie pagaidu raksturam neatbilstošie pasākumi ietver arī investīcijas aptuveni 0,33 % apmērā no IKP, kas, paredzams, veicinās vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un tādējādi arī ilgtspēju.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,4 % 2021. gadā, 0,5 % – 2022. gadā, 0,7 % – 2023. gadā un 0,7 % – 2024. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē minētās dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilancē pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁶⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ienākumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atcels, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezusies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo

⁽⁶⁾ Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Igaunija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 3,8 % no IKP, galvenokārt ekonomikas atveseļošanas dēļ un tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā pieņemtie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 24,6 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs + 1,6 % no IKP ⁽⁷⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,2 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 1,7 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un tainīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 3,2 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 2,2 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 1,1 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,1 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP ⁽⁹⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,5 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 5,75 % ⁽¹⁰⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Igaunijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pieaugs no 27,4 % no IKP 2023. gadā līdz 28 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Igaunija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Igaunijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA IGAUNIJAI:

2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.

⁽⁷⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktam no IKP.

⁽⁹⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽¹⁰⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/07)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Īrijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Īrijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

---

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Īrijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 39. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Īrijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā ir nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Īrija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Īrijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 5,0 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 59,5 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija -5,7 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,9 % apmērā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Īrija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantijas un nodokļu atlikšanu, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 1,2 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Īrijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir realistisks. Pēc reālā IKP pieauguma 2020. gadā 3,4 % apmērā stabilitātes programmā 2021. gadā paredzēts pieaugums 4,5 % apmērā, kas atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Gan 2021. gada stabilitātes programmā, gan Komisija prognozē 2022. gadā ir paredzēts reālā IKP gada pieaugums 5,0 % apmērā.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 5,0 % no IKP 2020. gadā līdz 4,7 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība, paredzams, palielināsies līdz 62,2 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu budžeta primārās bilances pasliktināšanās, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzēta 5,4 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,5 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Īrija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstina IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Īrijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi lielākoties ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,02 % no IKP 2022. gadā, 0,07 % – 2023. gadā, 0,06 % – 2024. gadā un 0,04 % – 2025. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir pieņemts, ka tiks veikta no Atveseļošanas un noturības mehānisma finansēto izdevumu vienkāršota un lineāra integrācija 0,06 % apmērā 2021. gadā un 0,04 % apmērā 2022. gadā.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁹⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (17) Īrija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 2,8 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 60,2 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji

⁽⁹⁾ Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrēto metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs - 0,4 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,2 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādus mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada Stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 1,2 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 0,7 % no IKP 2024. gadā un 0,2 % no IKP 2025. gadā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 1,6 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme saglabāsies nemainīga. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 1,4 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 6,5 % ⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Īrijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 59,0 % no IKP 2023. gadā līdz 57,7 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Īrija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtnespējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Īrijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA ĪRIJAI:

2022. gadā īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan valsts budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Grieķijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/08)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Grieķijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Grieķijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

---

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Grieķijas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Grieķijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 46. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Grieķijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisms, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Pēc tam, kad Grieķija 2018. gadā sekmīgi pabeidza Eiropas Stabilitātes mehānisma finansiālās palīdzības programmu, valstij piemēro pastiprinātu uzraudzību saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 472/2013 ⁽⁵⁾. Aktivizējot pastiprinātu Grieķijas uzraudzību saskaņā ar Komisijas Īstenošanas lēmumiem (ES) 2018/1192 ⁽⁶⁾ un (ES) 2021/271 ⁽⁷⁾, tiek atzīts, ka vidējā termiņā Grieķijai arī turpmāk būs jāpieņem pasākumi, lai novērstu iespējamās makroekonomikas nelīdzsvarotības cēloņus, vienlaikus īstenojot strukturālas reformas, kas atbalstītu stabili un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi. Grieķija 2018. gada 22. jūnija Eurogrupas sanāksmē apņēmas turpināt visas galvenās reformas, kas pieņemtas saskaņā ar minēto programmu, līdz tās tiek pilnībā pabeigtas. Grieķija ir arī apņēmusies īstenot konkrētus pasākumus saistībā ar fiskālo un fiskāli strukturālo politiku, sociālo

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 472/2013 (2013. gada 21. maijs) par to eurozonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības (OV L 140, 27.5.2013., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1192 (2018. gada 11. jūlijs) par pastiprinātas uzraudzības aktivizēšanu Grieķijā (OV L 211, 22.8.2018., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2021/271 (2021. gada 17. februāris) par pastiprinātas uzraudzības aktivizēšanu Grieķijā (OV L 61, 22.2.2021., 3. lpp.).

labklājību, finanšu stabilitāti, darba un produktu tirgiem, privatizāciju, tieslietu sistēmas darbību, valsts pārvaldi un korupcijas apkarošanu. Šīs strukturālās reformas ir vēl svarīgākas saistībā ar Grieķijas centieniem restartēt savu ekonomiku. Ja reformas tiks veiksmīgi īstenotas un pabeigtas, tas ievērojami atbalstītu Grieķijas izaugsmi vidējā termiņā un ilgtermiņā. Par Grieķiju reizi ceturksnī tiek sagatavots ziņojums, kā tai veicies ar saistību izpildi pastiprinātas uzraudzības režīmā. Uz labvēlīga ziņojuma pamata valstij var reizi pusgadā piemērot parāda atvieglošanas pasākumus, kuru vērtība ir 0,7 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) gadā. Eurogrupa 2019. gada aprīlī, 2019. gada decembrī, 2020. gada jūnijā un 2020. gada novembrī vienojās izmaksāt pirmos četrus maksājumus no politikas atkarīgo parāda pasākumu ietvaros kopā 3 252 miljonu EUR apmērā. Desmitais pastiprinātas uzraudzības ziņojums, kurā novērtēts Grieķijas progress attiecībā uz saistību izpildi, tika publicēts 2021. gada 2. jūnijā.

- (9) Grieķija 2021. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (10) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Grieķijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 9,7 % no IKP un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 205,6 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija 11,3 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 5,9 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Grieķija uzņēmumiem un mājāsražotājiem turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 2,2 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.
- (11) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Grieķijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.
- (12) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir piesardzīgs un paredz par aptuveni 0,5 procentpunktiem mazāku reālā IKP pieaugumu nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognoze. Šī atšķirība radusies atšķirīgu pieņēmumu dēļ par to, kā attīstīsies Covid-19 pandēmija, kā tiks apgūti Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļi un cik ātri atveseļosies tūrisma nozare. Makroekonomikas prognozes saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu ir rūpīgi saskaņotas ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi.
- (13) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 9,7 % no IKP 2020. gadā līdz 9,9 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, samazināsies līdz 204,8 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -11,6 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 6,4 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Vispārējās valdības budžeta deficīta prognozes atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. 2021. gada stabilitātes programmā ietvertās prognozes paredz mazāku parāda attiecību nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognoze, saskaņā ar kuru parāda attiecība sasniegs 208,8 % no IKP. Šī atšķirība atspoguļo atšķirīgus pieņēmumus par privatizācijas ieņēmumiem, neto finanšu aktīvu uzkrāšanu un naudas uzkrājumu korekcijām.
- (14) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Grieķija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija ir mīkstinājusi IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Grieķijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie un 2022. gadam pieteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (15) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,9 % no IKP 2021. gadā, 1,7 % no IKP 2022. gadā, 1,6 % no IKP 2023. gadā, 1,6 % no IKP 2024. gadā, 1,5 % no IKP 2025. gadā un 1,5 % no IKP 2026. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā arī pieņemts, ka aizdevumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma 2021. gadā būs 1,4 % apmērā no

IKP, 2022. gadā būs 1,4 % apmērā no IKP, 2023. gadā būs 1,1 % no IKP, 2024. gadā būs 1,1 % apmērā no IKP, 2025. gadā būs 1 % apmērā no IKP un 0,5 % – 2026. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs, taču par izdevumiem tiek pieņemts, ka 2022. gadā summa būs mazāka saistībā ar vienotu ikgadēju izmaksu pēc 2021. gada.

- (16) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁸⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (17) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezusies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (18) Grieķija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 2,9 % no IKP, galvenokārt saistībā ar gaidāmo ekonomikas atveseļošanu un tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 189,5 % no IKP. Vispārējās valdības budžeta deficīta prognozes atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. 2021. gada Stabilitātes programmā ietvertās prognozes paredz mazāku parāda attiecību nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognoze. Atšķirība skaidrojama ar atšķirīgiem pieņēmumiem par naudas atlikumu, privatizācijas ieņēmumiem un neto finanšu aktīvu uzkrāšanu. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek prognozēts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot arī no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs - 2,4 % no IKP⁽⁹⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme nodrošinās palielinājumu par 0,3 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,9 procentpunktiem no IKP⁽¹⁰⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP.
- (19) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.

⁽⁸⁾ Konkrētāk, investīciju ilīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

⁽⁹⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽¹⁰⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,9 procentpunktiem no IKP.

- (20) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā sasnies 0,4 % no IKP un 2024. gadā izveidosies pārpalikums 0,6 % apmērā no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,6 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme ⁽¹¹⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 1,25 % ⁽¹²⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Grieķijas potenciālo izaugsmi.
- (21) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 176,7 % no IKP 2023. gadā līdz 166,1 % no IKP 2024. gadā. Ņemot vērā augsto Grieķijas parāda attiecību pret IKP, kurai laika gaitā prognozējama tikai pakāpeniska samazināšanās, tiek uzskatīts, ka Grieķija vidējā termiņā saskaras ar augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina jaunākā parāda atmaksājamības analīze. Desmitais pastiprināts uzraudzības ziņojums norāda uz citiem faktoriem, kas ir būtiski parāda atmaksājamības vispārējam novērtējumam, proti, ka vispārējās valdības parāda struktūra un atmaksas termiņu profils mazina neaizsargātību parāda dēļ, savukārt iespējamās saistības ir papildu risks.
- (22) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (23) Padome ir novērtējusi Grieķijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA GRIEĶIJAI:

2022. gadā izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenojot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenojot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

⁽¹¹⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.
⁽¹²⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/09)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Spānijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Spānijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par 2020. gada Spānijas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 54. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Spānijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Spānija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Spānijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 11,0 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 120,0 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija 8,1 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 4,0 % apmērā no IKP un automatisko stabilizatoru iedarbību. Spānija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 15 % no IKP; Komisija lēš, ka publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 8 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Spānijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir reālistisks. Novirze 0,6 procentpunktu apmērā no IKP starp Komisijas aplēsēm (5,9 %) un 2021. gada stabilitātes programmas (6,5 %) aplēsēm par IKP pieaugumu 2021. gadā ir skaidrojama ar nedaudz atšķirīgiem izdevumu profiliem saistībā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām. Komisija paredz Atveseļošanas un noturības mehānisma dotāciju pakāpeniskāku apgušanu, turpretim 2021. gada stabilitātes programmas makroekonomikas scenārija pamatā ir fondu intensīvāka īstenošana sākumposmā, kas noved pie lielākas ekonomikas izaugsmes. 2022. gadā prognozes kopumā ir tādas pašas ar pavisam nelielu neatbilstību.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 11,0 % no IKP 2020. gadā līdz 8,4 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, samazināsies līdz 119,5 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē 2021. gadā, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), tiek paredzētas 5,8 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji ir augstāki par Komisijas 2021. gada pavasara prognozi, kurā prognozēts deficīts 7,6 % apmērā no IKP. Atšķirība ir skaidrojama ar atšķirību prognozēs par valdības izdevumiem. Konkrēti Komisija paredz, ka valdības izdevumi par sociālajiem pārvedumiem un citi izdevumi būs mazāki par 2021. gada stabilitātes programmā prognozētajiem.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Spānija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Spānijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie pasākumi ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,04 % no IKP 2020. gadā, 1,8 % – 2021. gadā, 1,9 % – 2022. gadā, 1,4 % – 2023. gadā un 0,1 % – 2024. gadā. Finansējumu no Atveseļošanas un noturības mehānisma plānots izmantot gandrīz pilnībā 2021. gada stabilitātes programmas darbības laikā, jo aptuveni 95 % no Spānijai piešķirtajām Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām tiks izmantotas 2021.–2023. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā arī norādīta iespēja vēlāk pieprasīt aizdevumus Atveseļošanas un noturības mehānisma ietvaros 6,3 % apmērā no IKP. Tas varētu divkāršot Spānijas atveseļošanas un noturības plāna apmēru. Tomēr 2021. gada stabilitātes programmas fiskālās prognozes neietver Atveseļošanas un noturības mehānisma dotāciju tiešo ietekmi uz izdevumu un ieņēmumu plāniem, bet tikai netiešu ietekmi saistībā ar lielāku IKP pieaugumu. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē nav pilnībā ietvertas Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, kuras Spānija plānojsi budžeta prognozēs līdz 2022. gadam, sakarā ar dažādiem pieņēmumiem par to, kad projekti saskaņā ar Spānijas atveseļošanas un noturības plānu sasniedz posmu, kad izdevumi faktiski rodas, lai tie sāktu arī ietekmēt IKP pieaugumu.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilancē pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes

(5) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Spānija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,0 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 115,1 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji kopumā atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs - 0,5 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,6 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,0 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 3,2 % no IKP 2024. gadā. Netiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gada stabilitātes programmas darbības laikā atgriezīsies līmenī zem 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji + 0,9 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,9 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 2,5 %. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Spānijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 113,3 % no IKP 2023. gadā līdz 112,1 % no IKP 2024. gadā. Ņemot vērā augsto valsts parāda attiecību pret IKP, kurai laika gaitā prognozējama tikai pakāpeniska samazināšanās, tiek uzskatīts, ka Spānija saskaras ar augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina jaunākā parāda atmaksājāmības analīze.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,5 procentpunktiem no IKP.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm vajadzētu būt galvenokārt kvalitatīvam raksturam, un tās ietver dažus diferencētus kvantitatīvos elementus, kas ietilpst vidēja termiņa norādēs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, būtu jāsniedz precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (22) Padome ir novērtējusi Spānijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA SPĀNIJAI:

1. 2022. gadā izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/10)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Francijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošānu. Tā arī ieteica Francijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

---

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Francijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 62. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Francijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertos pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos. Taču daži pasākumi, šķiet, nebija ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (5) *Next Generation EU*, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisms, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētāki. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā ir nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī pakāpenisku atbalsta pasākumu atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Francija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Francijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 9,2 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 115,7 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 6,2 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,3 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Francija uzņēmumiem un māsājniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un nodokļu atliktas samaksas pasākumu veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 17,4 % no IKP. pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 6 % no IKP.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Francijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucēs vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības pārāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucēs vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.
- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir piesardzīgs. 2021. gada stabilitātes programmā ir prognozēts, ka IKP pieaugums būs 5 % un 4 % attiecīgi 2021. un 2022. gadā, savukārt Komisija prognozē, ka IKP šajos pašos gados palielināsies par attiecīgi 5,7 % un 4,2 %. Attiecībā uz 2021. gadu Komisijas paredzētā lielākā izaugsme ir skaidrojama ar lielāku iekšzemes un neto eksporta ietekmi uz izaugsmi, nekā paredzēts 2021. gada stabilitātes programmā. Konkrētāk, Komisija paredz mazāku dinamiku privātajā patēriņā, savukārt ir paredzams, ka investīcijas un eksports palielināsies straujāk nekā 2021. gada stabilitātes programmā paredzētajā makroekonomikas scenārijā. Attiecībā uz 2022. gadu Komisijas prognozētā lielākā izaugsme galvenokārt ir skaidrojama ar lielāku neto eksporta ietekmi uz izaugsmi, savukārt iekšzemes pieprasījuma kopējā ietekme kopumā ir līdzīga 2021. gada stabilitātes programmā paredzētajai.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 9,2 % no IKP 2020. gadā līdz 9,0 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība, paredzams, palielināsies līdz 117,8 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilanci, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 6,2 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 4,0 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Francija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Francijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020.–2021. gada laikposmā noteiktajiem un 2022. gadam pieteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc 2021. gada pavasara Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minētā pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu atlikusī kumulatīvā ietekme būs aptuveni 1 % no IKP, un to galvenokārt veidos pastāvīgs ražošanas nodokļu samazinājums, civildienesta ierēdņu algu pieaugums, galvenokārt veselības aprūpes sistēmā, kā arī kapitāla pārvedumi. Minētie pagaidu raksturam neatbilstošie pasākumi ietver arī investīcijas aptuveni $\frac{1}{10}$ % apmērā no IKP, kas, paredzams, veicinās vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un tādējādi arī ilgtermiņu.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,7 % no IKP 2021. gadā un 0,9 % – no 2022. gada. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē aplēstās dotācijas 0,8 % un 0,4 % apmērā no IKP attiecīgi 2021. un 2022. gadā ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁹⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.

(9) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (17) Francija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,3 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 116,3 % no IKP. Lai gan parāda rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei, deficīta rādītāji pārsniedz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi, galvenokārt tāpēc, ka Komisija 2021. gadā prognozē mazāku deficītu un 2021. gada stabilitātes programmā ir paredzēts nedaudz nelabvēlīgāks makroekonomiskais scenārijs. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ieskaitot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā, būs neitrāla ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,3 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,4 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 3,9 % no IKP 2024. gadā, 3,5 % no IKP 2025. gadā un 3,2 % no IKP 2026. gadā. Plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts, kad tas būs sasniedzis 2,8 % no IKP, vairs nepārsniegs 3 % no IKP 2027. gadā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu, 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,4 % no IKP. Programmā nav iekļauta informācija, kas nepieciešama, lai aplēstu Savienības finansēto izdevumu, valsts finansēto investīciju un valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu ietekmi uz vispārējo fiskālo nostāju. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 2 ¼ % ⁽⁸⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt potenciālo Francijas izaugsmi.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 117,2 % no IKP 2023. gadā līdz 118,0 % 2024. gadā un līdz 118,3 % 2025. gadā, un pēc tam tā samazināsies līdz 118,2 % un 117,7 % no IKP attiecīgi 2026. un 2027. gadā. Ņemot vērā augsto valsts parāda attiecību pret IKP, kurai laika gaitā prognozējama tikai pakāpeniska samazināšanās, tiek uzskatīts, ka Francija vidējā termiņā saskaras ar augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājāmības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (22) Padome ir novērtējusi Francijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA FRANCIJAI:

2022. gadā izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO*

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Horvātijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/11)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija puda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Horvātijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Horvātijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju un vienlaikus veicinās investīcijas.
- (3) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Horvātijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Horvātijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 68. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (4) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētāki. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanas Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (5) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (6) Horvātija 2021. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantu.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Horvātijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 7,4 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 88,7 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 8,1 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,8 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Horvātija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiesas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 4,6 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.
- (8) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Horvātijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.
- (9) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir reālistisks, savukārt par 2022. gadu – optimistisks. Konkrētāk, attiecībā uz 2021. gadu tas paredz nedaudz lielāku izaugsmi nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognozē (5,2 % salīdzinājumā ar 5 %) un jo īpaši attiecībā uz 2022. gadu (6,6 % salīdzinājumā ar 6,1 %). Tas galvenokārt ir saistīts ar pozitīvākām prognozēm par mājsaimniecību patēriņu un investīcijām, savukārt Komisijas 2021. gada pavasara prognoze ir nedaudz optimistiskāka attiecībā uz eksporta ieguldījumu.
- (10) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 7,4 % no IKP 2020. gadā līdz 3,8 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, samazināsies līdz 86,6 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē 2021. gadā, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), tiek paredzētas - 4,6 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus un automātisko stabilizatoru iedarbību. Salīdzinājumam –

Komisijas 2021. gada pavasara prognozē nav paredzēts, ka 2021. gadā deficīts samazināsies tik lielā apmērā (4,6 % no IKP). Atšķirības ir vizuāli izteiktākās ieņēmumu daļā, un konverģences programmā prognozēts, ka tie krietni pārsniegs nominālā IKP pieauguma tempu. Tajā pašā laikā paredzams, ka atjaunošanas darbi pēc 2020. gada zemesstrīcēm Zagrebā un Petriņā ietekmēs izdevumus, lai gan šai ietekmei būs izņēmuma raksturs.

- (11) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Horvātija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrozot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Horvātijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi lielākoties ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu atlikusī ietekme būs 0,3 % no IKP, un to galvenokārt veidos ienākuma nodokļa samazinājumi.
- (12) 2021. gada konverģences programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,4 % no IKP 2021. gadā, 1,9 % – 2022. gadā, 2,4 % – 2023. gadā, 2,3 % – 2024. gadā, 1,7 % – 2025. gadā un 1 % – 2026. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē minētās dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs kopumā līdzīgā apmērā 2021. un 2022. gadā.
- (13) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (14) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (15) Horvātija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 2,6 % no IKP, galvenokārt pateicoties ievērojamajam ieņēmumu pieaugumam un tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 82,5 % no IKP. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts, ka 2022. gadā

^(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

būs lielāka deficīta un parāda attiecība, proti, attiecīgi 3,2 % no IKP un 82,9 % no IKP, un atšķirība lielā mērā ir saistīta ar bāzes efektu no 2021. gada. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs -2,4 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 1,5 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,8 procentpunktiem no IKP.

- (16) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (17) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 1,9 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 1,5 % no IKP 2024. gadā. Balstoties uz 2021. gada konverģences programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,1 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansētajiem izdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 3,25 % ⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādejādi varētu paātrināt Horvātijas potenciālo izaugsmi.
- (18) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 79,5 % no IKP 2023. gadā līdz 76,8 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Horvātija vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtnespējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (19) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (20) Padome ir novērtējusi Horvātijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA HORVĀTIJAI:

2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Kontrolēt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktam no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/12)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Itālijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Itālijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Itālijas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 74. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Itālijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertos pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos. Taču daži pasākumi, šķiet, nebija ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (5) *Next Generation EU*, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisms, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētāki. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemiem ilgtspējas riskiem savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanas intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī pakāpenisku atbalsta pasākumu atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valsts konkrētā situācija.
- (8) Itālija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Itālijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 9,5 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 155,8 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija 8,0 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus un automātisko stabilizatoru iedarbību. Itālija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un nodokļu atlikas samaksas pasākumu veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 24,8 % no IKP; faktiskais likviditātes atbalsta izmantojums 2020. gadā bija aptuveni 7 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Itālijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.

(⁴) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir reālistisks. 2021. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka reālais IKP 2021. gadā pieaugs par 4,5 % un 2022. gadā – par 4,8 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts nedaudz mazāks reāls IKP pieaugums, proti, 4,2 % 2021. gadā un 4,4 % 2022. gadā, galvenokārt tāpēc, ka 2021. un 2022. gadā, pamatojoties uz jaunākajām norādēm, kas sniegtas nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā, sagaidāms, ka tiks mazāk izmantotas Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 9,5 % no IKP 2020. gadā līdz 11,8 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 159,8 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē 2021. gadā, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), tiek paredzētas 10,4 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Itālija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Itālijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusī ietekme būs aptuveni 1 % no IKP, un to galvenokārt veidos sociālā nodrošinājuma iemaksu samazinājums nabadzīgākajos reģionos, nodokļu kredīta attiecināšana arī uz ienākumiem, kas saistīti ar nodarbinātību, un ģimenes pabalsta ieviešana. Šie pagaidu raksturam neatbilstošie pasākumi ietver arī investīcijas aptuveni 0,33 % apmērā no IKP, kas, paredzams, veicinās vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un tādējādi arī ilgtspēju.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,6 % no IKP 2021. gadā, 0,9 % – 2022. gadā, 1,4 % – 2023. gadā, 0,5 % – 2024. gadā un 0,2 % – 2025. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma aizdevumiem finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,3 % no IKP 2020. gadā, 0,8 % – 2021. gadā, 0,9 % – 2022. gadā, 0,7 % – 2023. gadā, 1,3 % – 2024. gadā, 1,2 % – 2025. gadā un 1,0 % – 2026. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas nav pilnībā iekļautas budžeta prognozēs saskaņā ar jaunākajām norādēm nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā, kurš tika pabeigts pēc 2021. gada stabilitātes programmas. Toties Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas 2021. gadā sasniegs 0,3 % no IKP un 2022. gadā – 0,7 % no IKP.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ienākumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Itālija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,9 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi un automātisko stabilizatoru atbalsts būs mazāks. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 156,3 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā, būs - 2,2 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,4 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 1,3 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,3 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 3,4 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi nav plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts atgriezīsies zem 3 % no IKP šīs programmas darbības laikā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,4 % no IKP⁽⁸⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,4 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP⁽⁹⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs neitrāla ietekme. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 2 %⁽¹⁰⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Itālijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 155 % no IKP 2023. gadā līdz 152,7 % no IKP 2024. gadā. Ņemot vērā augsto valsts parāda attiecību pret IKP, kurai laika gaitā prognozējama tikai pakāpeniska samazināšanās, tiek uzskatīts, ka Itālija vidējā termiņā saskaras ar augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

⁽⁸⁾ Šajā apsvērumā izklāstīto aplēšu pamatā ir detalizētas budžeta prognozes, ko Itālija iesniegusi kopā ar 2021. gada stabilitātes programmu. Izņemot kopējos skaitļus par valdības budžeta deficītu un parādu, Itālijas iesniegtajās prognozēs nav ņemta vērā fiskālā pakete, kas paziņota 2021. gada maijā. Šajā paketē, kas tika pieņemta 2021. gada 20. maijā, bija iekļauts papildu ārkārtas atbalsts 2021. gadā, kā arī lielāki resursi valsts finansētiem investīciju projektiem turpmākajos gados.

⁽⁹⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

⁽¹⁰⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Itālijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA ITĀLIJAI:

2022. gadā izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Saglabāt valsts finansētās investīcijas. Ierobežot valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/13)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Kiprai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Kiprai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju un vienlaikus veicināt investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

---

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par 2020. gada Kipras valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 82. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Kipras budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā ir nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pāuda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Kipra 2021. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Kipras vispārējās valdības budžeta deficīts bija 5,7 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 118,2 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija -7,6 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,6 % apmērā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Kipra uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 1,9 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Kipras budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucēs vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības pārāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucēs vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.
- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir optimistisks. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi Kipras reālais IKP 2021. gadā pieaugs par 3,1 % un 2022. gadā – par 3,8 %. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu paredzams, ka Kipras ekonomikas izaugsme būs 3,6 % 2021. gadā un 3,8 % 2022. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā paredzētais salīdzinoši lielāks izaugsmes temps 2021. gadā ir saistīts ar spēcīgāku privāto patēriņu.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 5,7 % no IKP 2020. gadā līdz 4,7 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, samazināsies līdz 111,9 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -6,5 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,4 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Kipra ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Kipras 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi pārsvarā ir pagaidu rakstura, vai arī tiem ir paredzēti kompensējoši pasākumi.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,6 % 2021. gadā, 0,4 % 2022. gadā, 0,4 % 2023. gadā un 0,4 % 2024. gadā. Turpretī Komisijas 2021. gada pavasara prognozē tiek pieņemts, ka atveseļošanas un noturības plānā ietvertu reformu un investīciju kopējā ietekme uz budžetu 2021. gadā būs 0,3 % no IKP un 2022. gadā 0,5 % no IKP.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atkal normalizējusies. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros

(5) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Kipra 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 0,9 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 103,9 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji ir zemāki par Komisijas 2021. gada pavasara prognozi. Komisija prognozē, ka 2022. gadā deficīts būs 2 % no IKP – galvenokārt saistībā ar augstākiem nekā gaidīts izdevumiem un zemākiem ieņēmumiem – un ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP būs 106,6 %. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā, būs -0,3 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,4 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums no 0,1 % no IKP 2023. gadā palielināsies līdz 1,6 % no IKP 2024. gadā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 2,8 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 2,8 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 3,5 % ⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Kipras potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 99,5 % no IKP 2023. gadā līdz 92,9 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Kipra vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

(22) Padome ir novērtējusi Kipras 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA KIPRAI:

1. 2022. gadā saglabāt stimulējošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan valsts budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021.gada 18. jūnijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO*

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/14)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Latvijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Latvijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

---

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Latvijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 89. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Latvijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisms, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā ir nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Latvija 2021. gada 15. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Latvijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 4,5 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 43,5 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija -4 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,5 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Latvija uzņēmumiem un mājāsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 1,7 % no IKP; Pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Latvijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir piesardzīgs. 2021. gada stabilitātes programmā prognozētais reālā IKP pieaugums ir mazāks nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, galvenokārt mazāka eksporta pieauguma dēļ. Turklāt 2021. gada stabilitātes programmā paredzēta nodarbinātības turpmāka mazināšanās arī 2021. gadā un lēnāka atveseļošanās 2022. gadā nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognozē.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 5,4 % no IKP 2020. gadā līdz 9,3 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 48,9 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 8,7 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 2,9 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Prognozētie budžeta deficīta un parāda rādītāji ir augstāki par Komisijas 2021. gada pavasara prognozi. 2021. gada stabilitātes programmā salīdzinājumā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi ir paredzēts lielāks izdevumu pieaugums, jo īpaši citu izdevumu sadaļā. Turklāt Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir paredzēta ieņēmumu pozitīvāka attīstība, kas atspoguļo optimistiskāku makroekonomikas scenāriju minētajā prognozē.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Latvija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija ir mīkstinājusi IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Latvijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusī ietekme būs 1 % no IKP, un to galvenokārt veidos publiskā sektora algu palielinājumi, jo īpaši veselības aprūpes darbiniekiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,1 % no IKP 2021. gadā, 0,8 % – 2022. gadā un 0,8 % – 2023. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma finansētie izdevumi būs ar nelielu pieauguma tendenci perioda beigās – lielāki izdevumi ir plānoti 2024. un 2025. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē minētās dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četrus gadus periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Latvija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 2,7 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 50,3 % no IKP. Šīs prognozes pārsniedz skaitļus Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, galvenokārt tāpēc, ka minētajā prognozē paredzēts optimistiskāks makroekonomikas scenārijs. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs -0,8 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,6 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,5 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielu lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādus mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 1,3 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 0,3 % no IKP 2024. gadā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji +1,4 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme 2023. un 2024. gadā samazināsies par vidēji 0,3 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 1 procentpunktam no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 4,75 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to strukturālo reformu ietekme, kas paredzētas Atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Latvijas potenciālo ekonomisko izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 48,8 % no IKP 2023. gadā līdz 48,5 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Latvija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (22) Padome ir novērtējusi Latvijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

AR ŠO IESAKA LATVIJAI:

1. 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Kontrolēt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEĀO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Lietuvas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/15)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Lietuvai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Lietuvai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par 2020. gada Lietuvas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Lietuvas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 95. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Lietuvas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos. 2020. gada 21. decembrī Lietuva iesniedza atjauninātu 2021. gada budžeta plāna projektu. Komisija atzina, ka Lietuvas atjauninātais budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka atjauninātajā budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos. Taču daži pasākumi, šķiet, nebija ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanas Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Lietuva 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Lietuvas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 7,4 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 47,3 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 8,0 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 7,1 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Lietuva uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 2,7 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza ½ % no IKP.

- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Lietuvas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir piesardzīgs. Tiek prognozēts, ka reālais IKP pieaugs par 2,6 % 2021. gadā un par 3,2 % 2022. gadā. Makroekonomikas scenārijā netika ņemtas vērā investīcijas, kas jāfinansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi reālais IKP 2021. gadā pieaugs par 2,9 % un 2022. gadā – par 3,9 %. Komisijas IKP prognozes ir augstākas galvenokārt saistībā ar pieņemumu par spēcīgāku iekšzemes pieprasījuma atlabšanu, tostarp investīcijām, kas jāfinansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 7,4 % no IKP 2020. gadā līdz 8,1 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība, paredzams, palielināsies līdz 52,1 % no IKP 2021. gadā. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -8,9 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 5,2 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šīs prognozes atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei, kurā paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadā sasnies 8,2 %, savukārt parāda attiecība pret IKP sasnies 51,9 % no IKP.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Lietuva ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Lietuvas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā šo pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusī ietekme provizoriski tiek lēsta aptuveni 1 % apmērā no IKP un to galvenokārt veido algu palielinājums publiskajā sektorā, kā arī pensiju un citu atbalstu palielinājums.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,3 % no IKP 2021. gadā, 0,8 % – 2022. gadā, 1,0 % – 2023. gadā un 0,9 % – 2024. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilancē pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Lietuva 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 6,0 % no IKP, galvenokārt pateicoties tam, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 54,2 % no IKP. Šīs prognozes atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei, kurā prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts būs 6,0 %, savukārt parāda attiecība pret IKP sasniegs 54,1 % no IKP. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs -2,0 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,5 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktam no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 1,8 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,0 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 2,2 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji +2,1 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,1 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 1,9 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 5,25 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Lietuvas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2023. un 2024. gadā saglabāsies 57,9 % no IKP. Tiek konstatēts, ka vidējā termiņā Lietuva saskaras ar vidēji augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktiem no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm būtu jāpaliek galvenokārt kvalitatīva rakstura, un tās ietver dažus diferencētus kvantitatīvos elementus, kas ietilpst vidēja termiņa norādēs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Lietuvas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA LIETUVAI:

1. 2022. gadā īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Kontrolēt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO*

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/16)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Luksemburgai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Luksemburgai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Luksemburgas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 101. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Luksemburgas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētāki. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanas stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanas intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valsts konkrētā situācija.
- (8) Luksemburga 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Luksemburgas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 4,1 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 24,9 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 6,6 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,6 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Luksemburga uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 5,7 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza 0,5 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Luksemburgas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57,18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir reālistisks, savukārt par 2022. gadu — optimistisks. 2021. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka reālais IKP 2021. gadā pieaugs par 4,0 % salīdzinājumā ar 4,5 % saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi, kas nozīmē iekšzemes pieprasījuma un neto eksporta lielāku ietekmi uz izaugsmi. 2021. gada stabilitātes programmā paredzēts, ka 2022. gadā reālais IKP palielināsies par 4,0 %, pateicoties lielākam neto eksporta ietekmes pieaugumam, nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, saskaņā ar kuru tas palielināsies par 3,3 %.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 4,1 % no IKP 2020. gadā līdz 2,0 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība, paredzams, palielināsies līdz 26,8 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilanci, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 4,3 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 0,6 % apmērā no IKP un automatisko stabilizatoru iedarbību. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēta līdzīga parāda attiecība pret IKP 2021. gadā, bet lielāks deficīta uzlabojums — līdz 0,3 % no IKP, kas galvenokārt saistīts ar publisko izdevumu lielāku samazinājumu.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Luksemburga ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošana, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Luksemburgas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi lielākoties ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā vēl nav iekļauti ieņēmumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām. Toties Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir pieņemts, ka, trūkstot pietiekami detalizētai informācijai par nacionālo atveseļošanas un noturības plānu, no Atveseļošanas un noturības mehānisma finansētie izdevumi tiks vienkāršoti un lineāri integrēti aptuveni 0,03 % apmērā no IKP gadā.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā balance pašreizējos apstākļos nesūriet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumus, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības

(⁵) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Luksemburga 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 1,3 % no IKP, galvenokārt pateicoties lielākiem valdības ieņēmumiem un sociālo izdevumu samazinājumam saistībā ar to, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 28,0 % no IKP. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts zemāks budžeta deficīts (0,1 %) un parāda attiecība (26,8 %). Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs - 0,2 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme saglabāsies nemainīga. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremszējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādus mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 0,4 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 0,0 % no IKP 2024. gadā un kļūs par 0,4 % pārpalikumu no IKP 2025. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā nav iekļauta informācija, kas vajadzīga, lai aplēstu vispārējo fiskālo nostāju 2023. un 2024. gadā. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās izaugsmes aplēse ir 5 % ⁽⁸⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Luksemburgas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 28,4 % no IKP 2023. gadā līdz 28,2 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Luksemburga vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtespējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, būtu jāsniedz precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Luksemburgas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA LUKSEMBURGAI:

1. 2022. gadā īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremszējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

⁽⁸⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Ungārijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/17)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Ungārijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Ungārijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Ungārijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Ungārijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 107. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (4) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanas Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (5) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (6) Ungārija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantu.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Ungārijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 8,1 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 80,4 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 5,9 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 6,3 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Ungārija uzņēmumiem un māsaiņniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantijas un nodokļu atlikšanu, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija aptuveni 6,8 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga ½ % no IKP.
- (8) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Ungārijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.
- (9) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir piesardzīgs. 2021. gada konverģences programmā prognozētais reālā IKP pieaugums 4,3 % apmērā 2021. gadā un 5,2 % apmērā 2022. gadā ir mazāk stabila atlabšana nekā tā, kas prognozēta Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, galvenokārt tāpēc, ka eksporta un privātā patēriņa atjaunošanās noritēs lēnāk nekā tika sagaidīts. 2021. gada konverģences programmas prognozes attiecībā uz nominālā IKP pieauguma tempu un galvenajām nodokļu bāzēm, tostarp darbinieku atalgojumu un privāto patēriņu, ir nedaudz zemākas nekā tās, kas ietvertas Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, un 2022. gadā abas prognozes kopumā ir līdzīgas.
- (10) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 8,1 % no IKP 2020. gadā līdz 7,5 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, samazināsies līdz 79,9 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 5,1 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,0 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts, ka 2021. gadā būs zemāks deficīta rādītājs (6,8 %) un parāda attiecība (78,6 %), atspoguļojot spēcīgāku ekonomikas un nodokļu ieņēmumu pieaugumu.

- (11) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Ungārija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Ungārijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusī ietekme būs aptuveni 2 % no IKP, un to galvenokārt veidos algu pieaugums veselības aprūpes darbiniekiem, 13. mēneša pensijas maksājuma pakāpeniska atjaunošana un atbrīvojums no iedzīvotāju ienākuma nodokļa darba ņēmējiem, kas jaunāki par 25 gadiem.
- (12) 2021. gada konverģences programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,9 % no IKP 2021. gadā, 0,9 % no IKP – 2022. gadā, 1,0 % no IKP – 2023. gadā, 0,6 % no IKP – 2024. gadā un 0,4 % no IKP – 2025. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas nav pilnībā iekļautas tās budžeta prognozēs, jo tās izstrādes termiņa beigās trūkst pietiekami detalizētas informācijas par nacionālo atveseļošanas un noturības plānu. Toties Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir pieņemts, ka viss dotāciju piešķirums tiks lineāri apgūts visā Atveseļošanas un noturības mehānisma darbības laikā, kas sāksies 2021. gada otrajā pusē un beigsies 2026. gadā. Tādējādi saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,4 % no IKP 2021. gadā un 0,8 % – 2022. gadā.
- (13) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nesšķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (14) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (15) Ungārija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,9 % no IKP galvenokārt ekonomikas atlabšanas rezultātā. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 79,3 % no IKP. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts, ka samazināsies deficīta rādītājs (4,5 %) un parāda attiecība (77,1 %), pateicoties spēcīgam ekonomikas un nodokļu

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

ieņēmumu pieaugumam, kā arī zemākai deficīta bāzei 2021. gadā. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs + 0,7 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,2 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁷⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 1,0 procentpunktam no IKP.

- (16) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (17) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 3,9 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 3,0 % no IKP 2024. gadā un līdz 2,0 % no IKP 2025. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada konverģences programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji + 0,3 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,4 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 6¾ % ⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Ungārijas potenciālo izaugsmi.
- (18) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 77,5 % no IKP 2023. gadā līdz 75,7 % no IKP 2024. gadā un 73,1 % no IKP 2025. gadā. Tiek uzskatīts, ka Ungārija vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtspējības riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (19) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, būtu jāsniedz precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (20) Padome ir novērtējusi Ungārijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA UNGĀRIJAI:

2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan valsts budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/18)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Maltai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošānu. Tā arī ieteica Maltai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padome 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

---

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par 2020. gada Maltas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 116. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Maltas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāķļūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valsts konkrētā situācija.
- (8) Malta 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Maltas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 10,1 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 54,3 % no IKP. Gada samazinājums budžeta primārajā bilancē bija 10,6 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 5,7 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Malta uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 3,9 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija 1 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Maltas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir piesardzīgs, savukārt par 2022. gadu – optimistisks. 2021. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka reālais IKP 2021. gadā palielināsies par 3,8 % un 2022. gadā turpinās palielināties līdz 6,8 %. Izaugsmi 2021. gadā veicinātu tikai iekšzemes pieprasījums, savukārt 2022. gadā pozitīva ietekme būtu arī ārējam sektoram. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir izdarīts pieņēmums, ka izaugsmes trajektorija būs vienmērīgāka, un tiek prognozēts, ka IKP pieaugs attiecīgi par 4,6 % 2021. gadā un par 6,1 % 2022. gadā. Optimistiskākas privātā un valsts patēriņa prognozes 2021. gadā un pieticīgāks investīciju pieaugums 2022. gadā izskaidro Komisijas izaugsmes prognozes atšķirīgā profila lielāko daļu.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 10,1 % no IKP 2020. gadā līdz 12,0 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 65,0 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas 12,5 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 5,6 % apmērā no IKP un automatisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Malta ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrozījot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Maltas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie pasākumi bija pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,3 % no IKP 2021. gadā, 0,8 % – 2022. gadā, 0,6 % – 2023. gadā, 0,3 % – 2024. gadā un 0,1 % – 2025. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē minētās dotācijas nav pilnībā iekļautas tās budžeta prognozēs, jo tās izstrādes termiņa beigās trūkst pietiekami detalizētas informācijas par nacionālo atveseļošanas un noturības plānu. Toties Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir pieņemts, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma finansētie izdevumi tiks vienkāršoti un lineāri integrēti.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvēdumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezusies parastajās slīdēs. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvēdumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības

(5) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Malta 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,6 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies līdz 65,8 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs 2,1 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,8 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 3,9 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 2,9 % no IKP 2024. gadā. Plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 1,3 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,2 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 5,50 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Maltas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 66 % no IKP 2023. gadā līdz 65,6 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Malta vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (22) Padome ir novērtējusi Maltas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 1,1 procentpunktam no IKP.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,5 procentpunktiem no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

AR ŠO IESAKA MALTAI:

1. 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan valsts budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEĀO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/19)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Nīderlandei, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Nīderlandei, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par euro ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Nīderlandes 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 122. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Nīderlandes budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos. Taču daži pasākumi, šķiet, nebija ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (5) *Next Generation EU*, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisms, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valsts konkrētā situācija.
- (8) Nīderlande 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Nīderlandes vispārējās valdības budžeta deficīts bija 4,3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 54,5 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija 6,0 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,0 % apmērā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Nīderlande uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 5,3 % no IKP. Komisija lēš, ka publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 2 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Nīderlandes budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir reālistisks 2021. un 2022. gadā un atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Komisijas prognoze liecina par spēcīgāku privātā patēriņa pieaugumu gan 2021., gan 2022. gadā (pieaugums par 0,5 procentpunktiem spēcīgāks 2021. gadā un par 0,4 procentpunktiem spēcīgāks 2022. gadā) un spēcīgāku bruto pamatkapitāla veidošanas pieaugumu 2022. gadā (pieaugums par 0,3 procentpunktiem spēcīgāks). To kompensē spēcīgāks importa pieaugums Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, kas rada pozitīvu neto importu, savukārt 2021. gada stabilitātes programmā ir paredzēts negatīvs neto imports.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 4,3 % no IKP 2020. gadā līdz 5,9 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 58,6 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas 8,2% apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 1,9% apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Komisija savā 2021. gada pavasara prognozē paredz, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies līdz 5,0 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 57,9 % no IKP. Komisijas 2021. gada pavasara prognoze ir balstīta uz izpildes datiem, kas liecina par stabilākiem ieņēmumiem 2020. gadā, un paredzams, ka 2021. gadā tie saglabāsies līdzīgi. Mazāks aplēstais deficīts rada mazāku parāda līmeni.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Nīderlande ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vismagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrozījot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Nīderlandes 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā šo pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu atlikušā kumulatīvā ietekme provizoriski tiek lēsta aptuveni 1% apmērā no IKP, no kuriem visi ir kapitāla pārvedumi, galvenokārt no Valsts izaugsmes ieguldījumu fonda.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā vēl nav iekļauti ieņēmumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē tika pieņemts, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma finansētos izdevumus integrē vienkāršoti un lineāri, jo trūkst pietiekami detalizētas informācijas par nacionālo atveseļošanas un noturības plānu.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Nīderlande 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 1,8 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka ekonomika atlabs un tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 56,9 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs - 0,4 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP ⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 1,4 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 1,1 % no IKP 2024. gadā. Plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts atgriezīsies līmenī zem 3 % no IKP 2022. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā nav iekļauta informācija, kas vajadzīga, lai aplēstu vispārējo fiskālo nostāju 2023. un 2024. gadā. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 3 % ⁽⁸⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Nīderlandes potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 56,0 % no IKP 2023. gadā līdz 55,3 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Nīderlande vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtespējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājāmības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (22) Padome ir novērtējusi Nīderlandes 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA NĪDERLANDEI:

2022. gadā īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP.

⁽⁸⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Austrijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/20)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Austrijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Austrijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Austrijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Austrijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 129. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Austrijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Austrija 2021. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Austrijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 8,9 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 83,9 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija -9,6 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 6,8 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Austrija uzņēmumiem un māsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 3,5 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 2 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Austrijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucē vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucē vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir piesardzīgs. 2021. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka reālais IKP 2021. gadā nedaudz pieaugs par 1,5 % un 2022. gadā ievērojami pieaugs par 4,7 %. Savukārt Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēta reālā izaugsme 3,4 % apmērā 2021. gadā un 4,3 % apmērā 2022. gadā. Atšķirība starp abām prognozēm galvenokārt skaidrojama ar to atšķirīgajiem termiņiem, kas ļāva Komisijas prognozēs ņemt vērā 2021. gada aprīļa beigās publicēto pirmā ceturkšņa IKP ātro aplēsi, kas bija labāka par plānoto. Turklāt Komisijas prognozēs ir ņemta vērā ierobežojumu atvieglošana, kas notika 2021. gada aprīlī atsevišķās valsts daļās, un valdības paziņojums par apturēšanas pasākumu būtisku atvieglošanu 2021. gada maija vidū.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 8,9 % no IKP 2020. gadā līdz 8,4 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 89,6 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrižes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -9,2 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 5,8 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji ir salīdzinoši mazāk labvēlīgi nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognoze. Pamatojoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi, sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīta rādītāji uzlabosies, 2021. gadā sasniedzot 7,6 % no IKP, un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 87,2 % no IKP. Tas lielā mērā izriet no labvēlīgāka makroekonomikas scenārija Komisijas 2021. gada pavasara prognozē.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Austrija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Austrijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikušā ietekme būs 1 % no IKP, un to galvenokārt veidos investīciju prēmijas, regresīvā nolietojuma ieviešana un iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi, kā arī kapitāla pārvedumi. Minētie pagaidu raksturam neatbilstošie pasākumi ietver arī investīcijas aptuveni 0,1 % apmērā no IKP, kas, paredzams, veicinās vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un tādējādi arī ilgtspēju.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,02 % no IKP 2020. gadā, 0,1 % – 2021. gadā, 0,3 % – 2022. gadā, 0,3 % – 2023. gadā un 0,2 % no IKP – 2024. gadā. Komisijas pavasara prognozē šīs dotācijas ir pilnībā iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Austrija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 4,3 % no IKP, galvenokārt saistībā ar prognozēto spēcīgo ekonomikas izaugsmi (4,7 % reālā izteiksmē), gaidāmo atlabšanu darba tirgū un spēcīgu privāto patēriņu. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 88,1 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji ir salīdzinoši mazāk labvēlīgi nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognoze. Pamatojoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi, sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīta rādītāji uzlabosies, 2022. gadā sasniedzot 3,0 % no IKP, un parāda attiecība 2022. gadā, paredzams, samazināsies līdz 85,0 % no IKP. Tas lielā mērā izriet no atšķirīga pamatā esošā makroekonomikas scenārija. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs neitrāla (0,0 % no IKP)⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) arī būs neitrāla ietekme.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 3,0 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 2,5 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts vairs nepārsniegs 3 % no IKP 2023. gadā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,6 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremszējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 3 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Austrijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 88,1 % no IKP 2023. gadā līdz 87,6 % no IKP 2024. gadā. Tiek konstatēts, ka vidējā termiņā Austrija saskaras ar vidēji augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremszējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktiem no IKP.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremszējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (22) Padome ir novērtējusi Austrijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA AUSTRIJAI:

1. 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO*

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/21)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija puda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Polijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Polijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Polijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 135. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (4) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā ir nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanas Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtespējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (5) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valsts konkrētā situācija.
- (6) Polija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantu.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Polijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 7,0 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 57,5 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 6,4 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 4,3 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Parāda attiecības pret IKP izmaiņas ietekmēja arī Polijas Attīstības fonda obligāciju emisija (4,3 % no IKP) Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes pārvarēšanas politikas kontekstā, no kuras daļa jau ir iekļauta 2020. gada vispārējās valdības budžeta deficītā. Polija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu, kas atbilstoši aplēsēm bija 10,5 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza ½ % no IKP.
- (8) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Polijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (9) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs – jo īpaši par 2022. gadu – kopumā ir piesardzīgs. 2021. gada konverģences programmā reālā IKP pieaugums 2021. gadā tiek prognozēts 3,8 % apmērā un 2022. gadā 4,3 % apmērā, kas ir mazāk stabila atlabšana, nekā paredzēts Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, – 2021. gadā par 0,2 procentpunktiem un 2022. gadā par 1,1 procentpunktu. Šis atšķirības galvenokārt nosaka tas, ka 2021. gada konverģences programmā ietvertajā centrālajā scenārijā nav iekļauta Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekme uz Polijas ekonomiku.
- (10) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 7,0 % no IKP 2020. gadā līdz 6,9 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 60,0 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 6,4 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 2,5 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji ir augstāki par Komisijas 2021. gada pavasara prognozi. Atšķirību galvenokārt nosaka 2021. gada konverģences programmā ietvertais pieņēmums par lielākiem izdevumiem – tostarp saistībā ar Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumiem.

- (11) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Polija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija ir mīkstinājusi IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Polijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (12) 2021. gada konverģences programmā vēl nav iekļauti ieņēmumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām.
- (13) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvēdumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (14) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atcels, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezusies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvēdumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (15) Polija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 4,2 % no IKP galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 59,2 % no IKP. Šīs prognozes pārsniedz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un izriet no pieņēmuma par lielākiem izdevumiem – cita starpā starppatēriņam un sociālajiem pārvēdumiem, tostarp Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumiem. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs + 0,1 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

⁽⁵⁾ Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

- (16) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādus mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (17) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 3,2 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 2,5 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. 2021. gada konverģences programmā nav iekļauta informācija, kas vajadzīga, lai aplēstu vispārējo fiskālo nostāju 2023. un 2024. gadā. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 5,75 %⁽⁸⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to strukturālo reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Polijas potenciālo ekonomisko izaugsmi.
- (18) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 58,7 % no IKP 2023. gadā līdz 57,9 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Polija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (19) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (20) Padome ir novērtējusi Polijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA POLIJAI:

2022. gadā īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošu iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

⁽⁸⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/22)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Portugālei, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Portugālei, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Portugāles valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 142. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Portugāles budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Portugāle 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Portugāles vispārējās valdības budžeta deficīts bija 5,7 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 133,6 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija –6 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus aptuveni 3 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Portugāle uzņēmumiem un māsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija aptuveni 4 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 3½ % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Portugāles budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir reālistisks. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu tiek prognozēts, ka reālais IKP 2021. gadā palielināsies par 4 % un 2022. gadā – par 4,9 %. Tas atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Covid-19 krīze īpaši smagi skāra nozares, kurās liela nozīme ir cilvēku kontaktiem. Makroekonomiskās perspektīvas riski joprojām ir lejuvērsti, jo Portugāle lielā mērā ir atkarīga no ārvalstu tūrisma, saistībā ar kuru, runājot par virzību uz atveseļanos, joprojām pastāv liels nenoteiktības līmenis.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 5,7 % no IKP 2020. gadā līdz 4,5 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, samazināsies līdz 128 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas –5 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus aptuveni 3 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Portugāle ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Portugāles 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusī ietekme būs aptuveni 1 % no IKP, un to galvenokārt veido papildu izdevumi par publiskā sektora algām. Minētie pagaidu raksturam neatbilstošie pasākumi ietver arī investīcijas aptuveni 0,1 % apmērā no IKP, kas, paredzams, veicinās vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un tādējādi arī ilgtspēju.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,3 % no IKP 2021. gadā, 1,3 % – 2022. gadā, 1,5 % – 2023. gadā, 1,3 % – 2024. gadā un 1,1 % – 2025. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā arī pieņemts, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma aizdevumi atbilst 0,7 % no IKP 2021. gadā, 0,2 % – 2022. gadā un 0,1 % katru gadu laikposmā no 2023. līdz 2025. gadam. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs^(?), un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ

(?) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Portugāle 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 3,2 % no IKP, kas notiks galvenokārt 2020. un 2021. gadā pieņemto pagaidu atbalsta pasākumu izbeigšanas un gaidāmās ekonomikas atlabšanas rezultātā. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 123 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs - 1,1 % no IKP ⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP ⁽⁷⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,7 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 2,2 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 1,6 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsaucies vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,3 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme saglabāsies nemainīga. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP ⁽⁸⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 3 % ⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Portugāles potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 120,7 % no IKP 2023. gadā līdz 117,1 % no IKP 2024. gadā. Ņemot vērā augsto valsts parāda attiecību pret IKP, kurai laika gaitā prognozējama pakāpeniska samazināšanās, tiek uzskatīts, ka Portugāle vidējā termiņā saskaras ar augstiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (22) Padome ir novērtējusi Portugāles 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA PORTUGĀLEI:

1. 2022. gadā izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Saglabāt valsts finansētās investīcijas. Ierobežot valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan valsts budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/23)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) Padome 2020. gada 3. aprīlī pieņēma Lēmumu (ES) 2020/509⁽³⁾ par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Rumānijā, tāpēc ka 2019. gadā netika ievērots deficīta kritērijs. Tā pamatā bija valdības atjauninātie fiskālie mērķi, savukārt vēlāk publicētais vispārējās valdības budžeta deficīts 4,3 % apmērā no IKP apstiprināja pārkāpumu. Līgumā noteiktās atsauces vērtības – 3 % no IKP – pārsniegums bija saistīts ar pastāvīgu fiskālās nelīdzsvarotības palielināšanos ekspansīvas fiskālās politikas dēļ kopš 2016. gada – laikposmā, kad bija vērojama spēcīga ekonomikas izaugsme. Padome 2020. gada 3. aprīlī nāca klajā arī ar ieteikumu⁽⁴⁾ vēlākais līdz 2022. gadam izbeigt pārmērīga valsts budžeta deficīta situāciju Rumānijā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Lēmums (ES) 2020/509 (2020. gada 3. aprīlis) par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Rumānijā (OV L 110, 8.4.2020., 58. lpp.).

⁽⁴⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 3. aprīlis) par pārmērīga valdības budžeta deficīta situācijas novēršanu Rumānijā (OV C 116, 8.4.2020., 1. lpp.).

- (3) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽⁵⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Rumānijai īstenot fiskālo politiku saskaņā ar Padomes 2020. gada 3. aprīļa ieteikumu un vienlaikus veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu.
- (4) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241⁽⁶⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (5) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Komisija minētajā paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (6) Rumānija 2021. gada 5. maijā iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu pēc Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantā noteiktā termiņa.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Rumānijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 9,2 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 47,3 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 3,6 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 1,5 % apmērā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Rumānija uzņēmumiem un mājsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 4 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 1½ % no IKP.
- (8) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir reālistisks. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu reālā IKP pieaugums tiek prognozēts 5,0 % apmērā 2021. gadā un 4,8 % apmērā 2022. gadā. Paredzams, ka abos šajos gados galvenais virzītājspēks būs iekšzemes pieprasījums ar spēcīgu patēriņa un ieguldījumu pieaugumu. Komisijas 2021. gada pavasara prognoze par Rumānijas izaugsmi nedaudz pārsniedz 2021. gada konverģences programmā noteikto, proti, 5,1 % 2021. gadā un 4,9 % 2022. gadā, ko veicina arī iekšzemes pieprasījums.
- (9) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 9,2 % no IKP 2020. gadā līdz 8 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 50,8 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas 3,3 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 1,5 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (10) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Rumānija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Rumānijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie pasākumi ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tajā pašā laikā ekspansīviem pasākumiem, kas tika pieņemti pirms Covid-19 pandēmijas, ir bijusi pastāvīga fiskālā ietekme. Minētie pasākumi jo īpaši ietvēra pensiju un citu sociālo izdevumu palielināšanu un nodokļu samazināšanu.

⁽⁵⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Rumānijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 149. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) 2021. gada konverģences programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,1 % no IKP 2021. gadā, 0,6 % – 2022. gadā, 1,2 % – 2023. gadā, 1,2 % – 2024. gadā, 0,9 % – 2025. gadā un 0,9 % – 2026. gadā. 2021. gada konverģences programmā arī pieņemts, ka aizdevumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma būs 2,3 % apmērā no IKP 2025. gadā un 2,5 % apmērā no IKP 2026. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozes budžeta prognozēs ir iekļautas tikai dotācijas, jo 2021. gada konverģences programmā tiek pieņemts, ka aizdevumi sāksies pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda.
- (12) Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskaņīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (13) Rumānija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 6,2 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 52,9 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji ir labvēlīgāki par Komisijas 2021. gada pavasara prognozi. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs -0,5 % no IKP⁽⁷⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,4 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP⁽⁸⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs neitrāla ietekme.
- (14) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,4 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 2,9 % no IKP 2024. gadā. Plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsaucies vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada konverģences programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot arī no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,6 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,2 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP⁽⁹⁾. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,8 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 5,75 %⁽¹⁰⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Rumānijas potenciālo izaugsmi.
- (15) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies līdz 53,3 % no IKP 2023. gadā un samazināsies līdz 52,4 % no IKP 2024. gadā. Ņemot vērā vidējā termiņā sevišķi strauji kāpjošo parāda trajektoriju, galvenokārt 2022. gadam prognozētā lielā deficīta dēļ, un salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm nelabvēlīgos finansēšanas nosacījumus, tiek uzskatīts, ka Rumānija vidējā termiņā saskaras ar augstiem fiskālās ilgtnespējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (16) Komisija 2021. gada 2. jūnijā ieteica Padomes ieteikumu par pārmērīga budžeta deficīta novēršanu Rumānijā līdz 2024. gadam. Saskaņā ar minēto ieteikumu Rumānijai būtu jāsasniedz nominālais vispārējās valdības deficīta mērķis – 8,0 % no IKP 2021. gadā, 6,2 % no IKP 2022. gadā, 4,4 % no IKP 2023. gadā un 2,9 % no IKP 2024. gadā, kas atbilst valdības neto primāro izdevumu nominālajam pieauguma tempam 3,4 % apmērā 2021. gadā, 1,3 % apmērā 2022. gadā, 0,9 % apmērā 2023. gadā un 0,0 % apmērā 2024. gadā. Tas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,7 % apmērā no IKP 2021. gadā, 1,8 % apmērā no IKP 2022. gadā, 1,7 % apmērā no IKP 2023. gadā un 1,5 % apmērā no IKP 2024. gadā.

(7) Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

(8) Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

(9) Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

(10) Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (17) Padome ir novērtējusi Rumānijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA RUMĀNIJAI:

1. Īstenot fiskālo politiku atbilstoši Padomes Ieteikumam (2021. gada 18. jūnijs) par pārmērīga valdības budžeta deficīta situācijas novēršanu Rumānijā ⁽¹⁾.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

⁽¹⁾ Skatīt šā Oficiālā Vēstneša X. lpp.

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****par pārmērīga valdības budžeta deficīta situācijas novēršanu Rumānijā**

(2021/C 304/24)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 126. panta 7. punktu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. pantu dalībvalstīm jāizvairās no pārmērīga valsts budžeta deficīta.
- (2) Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) pamatā ir mērķis panākt stabilu valdības finansiālo stāvokli, kas ir veids, kā stiprināt priekšnosacījumus cenu stabilitātei un spēcīgai, ilgtspējīgai izaugsmei, kura ir labvēlīga jaunu darbavietu radīšanai.
- (3) Pēc Komisijas ieteikuma, Padome 2020. gada 3. aprīlī ar Lēmumu (ES) 2020/509 ⁽¹⁾ saskaņā ar Līguma 126. panta 6. punktu nolēma, ka Rumānijā ir pārmērīgs budžeta deficīts, un sniedza ieteikumu novērst pārmērīgo budžeta deficītu vēlākais līdz 2022. gadam ⁽²⁾ ("Padomes 2020. gada 3. aprīļa Ieteikums") saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽³⁾ 3. pantu.
- (4) Komisija 2020. gada 20. martā pieņēma paziņojumu par StabSIP vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Šī klauzula, kuru veido Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 ⁽⁴⁾ 5. panta 1. punkts, 6. panta 3. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. panta 3. punkts un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkts un 5. panta 2. punkts, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Paziņojumā Komisija puda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi SIP vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam.
- (5) Rumānija 2020. gada 15. septembrī iesniedza savu ziņojumu par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz Padomes 2020. gada 3. aprīļa ieteikumu. Minētajā ziņojumā norādīts uz tās publisko finanšu ievērojamu pasliktināšanos 2020. gadā, galvenokārt Covid-19 pandēmijas dēļ.
- (6) Komisija 2020. gada 18. novembrī pieņēma paziņojumu par fiskālo stāvokli Rumānijā. Ņemot vērā pastāvīgo ārkārtējo nenoteiktību, ko radīja Covid-19 pandēmija, un tās ārkārtējo makroekonomisko un fiskālo ietekmi, Komisija uzskatīja, ka šajā posmā nevar pieņemt lēmumu par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kas uzsākta attiecībā uz Rumāniju. Īpaši ārkārtējā nenoteiktība, tai skaitā attiecībā uz ticamu fiskālās politikas virziena izstrādi šajā posmā, neļāva Komisijai nākt klajā ar ieteikumu Padomes ieteikumam, kas sniedzams atbilstīgi Līguma 126. panta 7. punktam. Komisija norādīja, ka 2021. gada pavasarī tā

⁽¹⁾ Padomes Lēmums (ES) 2020/509 (2020. gada 3. aprīlis) par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Rumānijā (OV L 110, 8.4.2020., 58. lpp.).

⁽²⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 3. aprīlis) par pārmērīga valdības budžeta deficīta situācijas novēršanu Rumānijā (OV C 116, 8.4.2020., 1. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽⁴⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu (OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.).

atkārtoti izvērtēs Rumānijas budžeta stāvokli, pamatojoties uz 2020. gada izpildes datiem, 2021. gada budžetu un Komisijas 2021. gada pavasara ekonomisko prognozi, un ka tā vajadzības gadījumā ierosinās jaunus pasākumus saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, ņemot vērā SIP vispārējās izņēmuma klauzulas turpmāku piemērošanu 2021. gadā.

- (7) Komisija 2021. gada 3. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku, un to mērķis ir atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Komisija šajā paziņojumā puda viedokli, ka lēmumā par SIP vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāietver vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējums, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). Komisija 2021. gada 2. jūnijā pieņēma paziņojumu "Par ekonomikas politikas koordināciju 2021. gadā: pārvarēt Covid-19 krīzi, atbalstīt atveseļošanu un modernizēt mūsu ekonomiku". Saskaņā ar minēto paziņojumu SIP vispārējo izņēmuma klauzulu turpinās piemērot 2022. gadā, un paredzams, ka tā tiks deaktivizēta no 2023. gada.
- (8) Saskaņā ar Komisijas atjaunināto 2020. gada parāda atmaksājamības pārskatu (*Debt Sustainability Monitor 2020*), kurā atspoguļota Komisijas 2021. gada pavasara ekonomiskā prognoze, Rumānijas vidēja termiņa un ilgtermiņa fiskālās ilgtespējas riski joprojām ir augsti. Šie riski ir jānovērš ar atbilstošu vidēja termiņa fiskālo plānu, kas papildināts ar strukturāliem pasākumiem.
- (9) Ņemot vērā straujo saimnieciskās darbības samazināšanos, kas saistīta ar Covid-19 pandēmiju, un ar to saistīto nepieciešamību pēc fiskālās politikas, lai atbalstītu atveseļošanu 2021. un 2022. gadā, Padomes 2020. gada 3. aprīļa ieteikums vairs nav atbilstīgs pamats fiskālās politikas norādēm Rumānijai.
- (10) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkta pēdējo teikumu Padome pēc Komisijas ieteikuma var nolemt pieņemt pārskatītu ieteikumu saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu nopietnas ekonomikas lejupslīdes gadījumā eurozonā vai visā Savienībā, ar nosacījumu, ka tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.
- (11) Saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. pantu Padomei ir jāsniedz ieteikums attiecīgajai dalībvalstij, nosakot termiņu pārmērīga budžeta deficīta novēršanai. Minētais ieteikums ir noteikt maksimālo sešu mēnešu termiņu, kurā attiecīgajai dalībvalstij ir efektīvi jārikojas, lai novērstu pārmērīgo budžeta deficītu, un šo termiņu var samazināt līdz trim mēnešiem, ja to pamato situācijas nopietnība. Turklāt ieteikumā novērst pārmērīgu budžeta deficītu Padomei ir jāpieprasa sasniegt gada budžeta mērķus, kuri, balstoties uz ieteikuma pamatā esošo prognozi, atbilstu strukturālās bilances, t. i., cikliski koriģētās bilances, neskaitot vienreizējus un citus pagaidu pasākumus, minimālajam ikgadējam uzlabojumam vismaz 0,5 % apmērā no IKP.
- (12) Reālais IKP Rumānijā 2020. gadā samazinājās par 3,9 %. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi reālā IKP pieaugums atkal palielināsies, sasniedzot 5,1 % 2021. gadā un 4,9 % 2022. gadā. Sagaidāms, ka, turpinoties vakcinācijai un pakāpeniski atceļot sociālās distancēšanās pasākumus, privātais patēriņš atgūsies, un arī algu pieaugums, visticamāk, joprojām saglabāsies stabils. Atveseļošanas un noturības plānprojektu pakāpeniska ieviešana, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/241 ⁽⁵⁾, ir paredzēta, lai dotu jaunu impulsu investīciju pieaugumam. Gaidāms, ka neto eksporta ietekme, t. i., eksports mīnus imports, prognozes periodā saglabāsies negatīvs. Tas ir tāpēc, ka ir sagaidāms, ka importa pieaugums notiks, atjaunojoties privātajam patēriņam un investīciju pieaugumam. Eksportu, visticamāk, veicinās ārējā pieprasījuma atjaunošanās, taču tas attīstīsies mazāk dinamiski nekā imports. Izaugsmes perspektīva ir pakļauta līdzsvarotiem riskiem. No vienas puses, ticama vidēja termiņa fiskālā stratēģija var palīdzēt kļiedēt bažas par fiskālo ilgtspēju, īpaši, ja to papildina vērienīgas reformas (tostarp tās, kas iekļautas Atveseļošanās un noturības plānā). Tas palīdzētu novērst Rumānijas makroekonomikas nelīdzsvarotību, mazinātu finanšu stabilitātes riskus un veicinātu ilgtspējīgu izaugsmi, tostarp uzlabojot investīciju vidi. No otras puses, neuzticēšanos var izraisīt neskaidrība attiecībā uz valsts politikas veidošanu un kavēšanās, īstenojot atveseļošanas un noturības plānu, vai tā neefektīva īstenošana.

(5) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (13) Rumānijas parlaments 2021. gada 2. martā pieņēma Rumānijas budžetu un vidēja termiņa fiskālo stratēģiju 2021. gadam. Šī fiskālā stratēģija kopā ar informāciju par neatmaksājama finansiālā atbalsta un aizdevumu profilu Atvēršanas un noturības mehānisma, kas izveidots ar Regulu (ES) 2021/241 ("mehānisms"), ietvaros ir ņemta vērā Rumānijas 2021. gada konverģences programmā ("konverģences programma"), kas Komisijai tika iesniegta 2021. gada 5. maijā. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā bija 9,2 % no IKP, un konverģences programmas mērķis ir panākt, lai līdz 2024. gadam vispārējās valdības budžeta deficīts ir mazāks par 3 % no IKP, panākot to pakāpeniski, pa posmiem: 8,0 % no IKP 2021. gadā, 6,2 % no IKP 2022. gadā, 4,4 % no IKP 2023. gadā un 2,9 % no IKP 2024. gadā. Konverģences programmā paredzētās fiskālās korekcijas pamatā galvenokārt ir izdevumi. Izdevumu kontrole (samazinājums procentos no IKP) ir paredzēta jo īpaši publiskā sektora algām (samazinājums par 1,4 procentpunktiem laikposmā no 2022. līdz 2024. gadam) un sociālajiem pārvedumiem (samazinājums par 0,9 procentpunktiem laikposmā no 2022. līdz 2024. gadam).
- (14) Komisijas 2021. gada pavasara ekonomiskajā prognozē, kas pagarināta līdz 2024. gadam, paredzēts vispārējās valdības budžeta deficīts 8,0 % apmērā no IKP 2021. gadā, 7,1 % apmērā no IKP 2022. gadā un 6,8 % apmērā no IKP 2023. un 2024. gadā. Minētajā prognozē ir ņemti vērā izdevumi, kurus paredzēts finansēt no neatmaksājama finansiālā atbalsta un aizdevumiem no mehānisma, kā tas izklāstīts konverģences programmā un Rumānijas sniegtajā papildu informācijā. Komisijas prognozētais vispārējās valdības nominālā deficīta samazinājums galvenokārt ir saistīts ar ārkārtas pasākumu pakāpenisku atcelšanu, kas pieņemti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, lielākiem ieņēmumiem paredzamās ekonomikas atlabšanas rezultātā, kā arī ar investīciju un reformu, ko paredzēts finansēt no mehānisma, papildu pozitīvo ietekmi. Turklāt Rumānijas valdība ir nolēmusi 2021. un 2022. gadā iesaldēt publiskā sektora algas, 2021. gadā atlikt pensiju palielināšanu un nedaudz palielināt pensijas 2022. gadā, tādējādi uzlabojot perspektīvu salīdzinājumā ar Komisijas 2020. gada rudens ekonomisko prognozi. Šie pasākumi jau ir pieņemti. Rumānijas valdība bez tam plāno pieņemt jaunus pensiju tiesību aktus, kas pensiju izdevumus kā procentuālu daļu no IKP saglabātu kopumā stabilus. Lielāks deficīts, salīdzinot Komisijas 2021. gada pavasara ekonomiskajā prognozē paredzēto ar konverģences programmu, ir saistīts ar to, ka plānotā konsolidācija netiek pilnībā atbalstīta ar ieviestiem vai vēl ticami paziņotiem pasākumiem un tāpēc to nevarēja ņemt vērā minētajā prognozē. Komisijas prognozētais strukturālais deficīts 2021. gadā uzlabosies par 0,7 procentpunktiem no IKP un 2022. gadā par 0,5 procentpunktiem no IKP, 2023. gadā pasliktināsies par 0,1 procentpunktu no IKP, bet 2024. gadā – par 0,4 procentpunktiem no IKP.
- (15) Vispārējās valdības parāds 2018. gada beigās bija 34,7 % no IKP, 2019. gada beigās – 35,3 % no IKP un 2020. gada beigās – 47,3 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara ekonomisko prognozi tiek prognozēts, ka 2021. gada beigās tas palielināsies līdz 49,7 % no IKP, 2022. gada beigās – līdz 52,7 % no IKP un 2024. gada beigās – līdz 59,5 % no IKP, tādējādi pirmo reizi tuvojoties Līgumā noteiktajai atsauces vērtībai 60 % apmērā no IKP, ja netiks veikti korektīvie pasākumi papildus tiem, kas jau ieviesti vai ticami paziņoti.
- (16) Parāda atmaksājamības vidējā termiņā un ilgtermiņā analīze, kas atjaunināta pēc Komisijas 2021. gada pavasara ekonomiskās prognozes, apstiprina, ka ilgtermiņa riski vidējā termiņā patiešām ir lieli. Saskaņā ar 10 gadu bāzes prognozi vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP prognozes periodā turpinās pieaugt un sasniegs gandrīz 90 % no IKP. Parāda atmaksājamības riskus rada liels fiskālais deficīts, novecošanas izmaksas un parādu trajektorijas neaizsargātība pret makrofiskāliem satricinājumiem. Pensiju palielinājumi, kas tika pieņemti 2019. gada vasarā un pagaidām ir atlikti līdz 2022. gada beigām, ir galvenais parāda atmaksājamības risku avots. Parāda struktūra (liels ārvalstu valūtā denominēta parāda īpatsvars un ievērojama parādu daļa tur nerezidenti) vēl vairāk palielina atmaksājamības riskus, lai gan Rumānijas Valsts bankas iejaukšanās sekundārajā tirgū ir palīdzējusi noturēt valdības aizņēmuma izmaksas 2020. gadā labvēlīgā līmenī. Turklāt pastāv riski, kas saistīti ar iespējamām saistībām, kuras izriet no valsts garantijām (1,4 % apmērā no IKP), kas Covid-19 krīzes laikā piešķirtas uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām. Paredzams, ka bruto finansējuma vajadzības palielināsies. Savukārt paredzams, ka reformas un investīcijas saskaņā ar *Next Generation EU*, ja tās tiks efektīvi īstenotas, turpmākajos gados pozitīvi ietekmēs IKP pieaugumu, tādējādi veicinot parāda atmaksājamību.
- (17) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 4. punktu pārmērīga budžeta deficīta novēršana ir jāpabeidz nākamajā gadā pēc tā konstatēšanas, ja vien nepastāv īpaši apstākļi. Korekcijas būtu jānosaka saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1467/97, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts ekonomisko un fiskālo stāvokli.
- (18) Pašreizējā situācijā Rumānijā pastāv šādi īpaši apstākļi. Piešķirot Rumānijai papildu gadu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 4. punkta noteikumu, būtu nepieciešama ļoti krasa fiskālā korekcija, kas radītu ievērojamus izlaidus zaudējumus, tādējādi apdraudot ekonomikas atvēršanos pēc Covid-19 pandēmijas. Korekcijas process ar

termiņu pārmērīga budžeta deficīta novēršanai līdz 2024. gadam, vienlaikus prasot būtiskas ikgadējas korekcijas, nozīmētu, ka centieni būtu pakāpeniskāki, un tiktu panākts labs līdzsvars starp fiskālo konsolidāciju un atbalstu ekonomikas atveseļošanai. Jaunajā korekcijas plānā ir ņemta vērā arī mainītā fiskālā situācija, tostarp budžeta izmaiņas 2020. gadā un Rumānijas valdības ieviestā jaunā budžeta stratēģija. Reformas, tostarp reformas, kas uzlabo valsts finanšu pārvaldību, būtu izšķirošas, lai ilgstoši nodrošinātu pārmērīga budžeta deficīta noturīgu novēršanu. Ņemot vērā šos apsvērumus un saskaņā ar fiskālās politikas ievirzēm, kas izklāstītas Komisijas 2021. gada 3. marta paziņojumā, ir pamatoti noteikt termiņu pārmērīga budžeta deficīta novēršanai līdz 2024. gadam.

- (19) Lai šajā termiņā veiktu ticamas un ilgtspējīgas korekcijas, Rumānijai būtu jāsasniedz vispārējās valdības budžeta deficīta mērķis – 8,0 % no IKP 2021. gadā, 6,2 % no IKP 2022. gadā, 4,4 % no IKP 2023. gadā un 2,9 % no IKP 2024. gadā saskaņā ar pašas valdības mērķiem. Pamatojoties uz Komisijas 2021. gada pavasara ekonomikas prognozi, tas atbilst valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 3,4 % 2021. gadā, 1,3 % 2022. gadā, 0,9 % 2023. gadā un 0,0 % 2024. gadā⁽⁶⁾. Šāds valdības neto primāro izdevumu pieauguma temps būs galvenais rādītājs, ko izmantos, lai novērtētu fiskālos centienus, ja būs vajadzīga rūpīga analīze. Atbilstošā strukturālās bilances ikgadējā fiskālā korekcija ir 0,7 % no IKP 2021. gadā, 1,8 % no IKP 2022. gadā, 1,7 % no IKP 2023. gadā un 1,5 % no IKP 2024. gadā.
- (20) Lai novērtētu vispārējās fiskālās politikas potenciālo ietekmi uz izlaidi, pašreizējā situācijā apjomīgie maksājumi no Savienības budžeta (saskaņā ar mehānismu un citiem Savienības fondiem) būtu jāiekļauj attiecīgajā izdevumu agregātā kā fiskālās nostājas mērvienība⁽⁷⁾. Pamatojoties uz to, paredzams, ka turpmākajos gados Savienības fondiem būs ievērojama pozitīva ietekme uz Rumānijas ekonomiku. Konkrēti, ar mehānismu atbalstītās investīcijas un reformas Rumānijai sniedz iespēju vidējā termiņā uzlabot savu fiskālo stāvokli, vienlaikus turpinot atbalstīt izaugsmi un darbvieta radīšanu.
- (21) Budžeta konsolidācijas pasākumiem būtu jānodrošina pārmērīga budžeta deficīta paliekoša korekcija, vienlaikus paaugstinot publisko finanšu kvalitāti un stiprinot ekonomikas izaugsmes potenciālu. Fiskālām un plašākām ekonomikas reformām, tostarp pensiju sistēmas, nodokļu administrācijas, publiskā sektora algu un valsts uzņēmumu pārvaldības reformām, būtu jāatbalsta fiskālās konsolidācijas centieni un jāpadara tie ilgtspējīgi.
- (22) Kopš 2016. gada Rumānija ir sistemātiski un atkārtoti atkāpusies no valsts fiskālajiem noteikumiem un valsts fiskālajā sistēmā paredzētās vidēja termiņa fiskālās stratēģijas pieņemšanas grafika. Turklāt valsts fiskālās sistēmas pilnīga piemērošana atbalstītu Rumānijas budžeta korekcijas,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Rumānijai ne vēlāk kā līdz 2024. gadam būtu jānovērš pastāvošais pārmērīgais budžeta deficīts.
2. Rumānijai būtu jāsasniedz nominālais vispārējās valdības budžeta deficīta mērķis – 8,0 % no IKP 2021. gadā, 6,2 % no IKP 2022. gadā, 4,4 % no IKP 2023. gadā un 2,9 % no IKP 2024. gadā, kas atbilst valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 3,4 % 2021. gadā, 1,3 % 2022. gadā, 0,9 % 2023. gadā un 0,0 % 2024. gadā. Tas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,7 % no IKP 2021. gadā, 1,8 % no IKP 2022. gadā, 1,7 % no IKP 2023. gadā un 1,5 % no IKP 2024. gadā.
3. Rumānijai būtu pilnībā jāīsteno pasākumi, kas jau pieņemti 2021. gadam. Tai būtu jāprecizē un jāīsteno pasākumi, kas vajadzīgi, lai līdz 2024. gadam novērstu pārmērīgo budžeta deficītu. Budžeta konsolidācijas pasākumiem būtu jānodrošina ilgtermiņā noturīga korekcija izaugsmei labvēlīgā veidā. Jebkādi neparedzēti ieņēmumi būtu jāizmanto, lai samazinātu vispārējās valdības budžeta deficītu.

⁽⁶⁾ Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ierēķināti diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai tiesību aktos paredzētie ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu daļā ir atskaitīti.

⁽⁷⁾ Vispārējo fiskālo nostāju mēra, salīdzinot izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, bet ietverot izmaiņas mehānisma finansētajos izdevumos un citu neatmaksājamu Savienības finansiālo atbalstu) ar 10 gadu vidējo potenciālo pieauguma tempu. Tomēr šajā aplēsē nav ņemta vērā to reformu ietekme, kuras ir daļa no atveseļošanas un noturības plāna un kuras var veicināt Rumānijas iespējamo ekonomisko izaugsmi. Rādītāja negatīva zīme nozīmē to, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz vidēja termiņa ekonomisko izaugsmi, kas norāda uz ekspansīvu fiskālo politiku.

4. Padome nosaka 2021. gada 15. oktobri kā termiņu, līdz kuram Rumānijai efektīvi jārikojas un saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 4.a punktu jāsniedz ziņojums par konsolidācijas stratēģiju, kas paredzēta šo mērķu sasniegšanai. Pēc tam Rumānijai vismaz reizi sešos mēnešos būtu jāziņo par šā ieteikuma īstenošanā gūtajiem panākumiem, – līdz pārmērīgs budžeta deficīts ir novērsts. Turklāt Rumānijai būtu jānodrošina pilnīga un efektīva valsts fiskālās sistēmas piemērošana. Lai nodrošinātu vidēja termiņa fiskālās stratēģijas panākumus, būs svarīgi arī atbalstīt fiskālo konsolidāciju, veicot visaptverošas reformas.

Šis ieteikums ir adresēts Rumānijai.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/25)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Slovēnijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Slovēnijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par 2020. gada Slovēnijas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 157. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Slovēnijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertos pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvietau izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Slovēnija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantu.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Slovēnijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 8,4 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 80,8 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 8,9 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 5,2 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Slovēnija uzņēmumiem un māsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 5,5 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā nepārsniedza ½ % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Slovēnijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir piesardzīgs. 2021. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka reālā IKP pieaugums 2021. gadā būs 4,6 % un 2022. gadā 4,4 %. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē plānots, ka reālā IKP pieaugums 2021. gadā būs 4,9 % un 2022. gadā 5,1 %. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts, ka krīzes izraisītā pastiprinātā pieprasījuma, augstākas prognozētās nodarbinātības un algu pieauguma dēļ privātais patēriņš atgūsies nedaudz straujāk, nekā paredzēts 2021. gada stabilitātes programmā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēta arī izteiktāka investīciju dinamika 2022. gadā un spēcīgāks eksports 2021. un 2022. gadā.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 8,4 % no IKP 2020. gadā līdz 8,6 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība pret IKP 2021. gadā samazināsies līdz 80,4 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -9,2 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 2,6 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šīs prognozes atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei, saskaņā ar kuru sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts sasniegs 8,5 % no IKP un parāda attiecība pret IKP būs 79,0 % no IKP. Lai gan abas prognozes paredz ievērojamu primāro izdevumu pieaugumu, kas nav izskaidrojams ar pagaidu ārkārtas pasākumiem, kuri saistīti ar krīzi, to struktūra atšķiras. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir paredzētas mazākas publiskās investīcijas, jo Savienības līdzekļi 2021. gadā tiks apgūti mazākā apjomā un valsts finansētie investīciju projekti tiks istenoti lēnāk. Sagaidāms arī augstāks nominālais pieaugums dažās kārtējo izdevumu kategorijās. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir paredzēta zemāka parāda attiecība, jo plānota labvēlīgāka nominālā IKP dinamika.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Slovēnija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Slovēnijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi galvenokārt ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,6 % no IKP 2021. gadā, 1,2 % – 2022. gadā un 0,7 % – 2023. gadā. Tajā prognozēti papildu izdevumi 0,2 % apmērā no IKP 2024. gadā un aptuveni 0,3 % apmērā 2025. un 2026. gadā. 2021. gada stabilitātes programmā arī pieņemts, ka aizdevumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma 2022. gadā būs 0,1 % apmērā no IKP un 2025. gadā sasniegs 0,4 % no IKP. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas nav pilnībā iekļautas budžeta prognozēs, jo šī informācija minētās prognozes termiņā nebija pieejama. Toties Komisijas 2021. gada pavasara prognozē tiek pieņemts, ka no dotācijām finansētie izdevumi būs 0,2 % no IKP 2021. gadā un 0,6 % no IKP 2022. gadā, pamatojoties uz informāciju atveseļošanas un noturības plānā, ko valdība pieņēma 2021. gada 28. aprīlī.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilancē pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes

(5) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.

- (17) Slovēnija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,7 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka ekonomika atveseļosies un tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 79,6 % no IKP. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē paredzēts zemāks budžeta deficīts (4,7 % no IKP) un zemāka parāda attiecība pret IKP (76,7 % no IKP). Abās prognozēs primāro izdevumu pieaugums (izņemot ar krīzi saistītus pagaidu ārkārtas pasākumus) joprojām ir augsts. Atšķirības deficīta prognozēs lielā mērā ir izskaidrojamas ar labvēlīgāku makroekonomisko scenāriju Komisijas 2021. gada pavasara prognozē un līdz ar to mazāku kopējo izdevumu daļu IKP. Nevienā no abām prognozēm nav iekļauta ietekme, ko radīs vairāki pasākumi, tostarp valdības nesēn pieņemtā apjomīgā nodokļu reformu pakete. Ja parlaments pieņems šos pasākumus, tie saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmā sniegto informāciju varētu palielināt deficītu vismaz par 0,7 % no IKP 2022. gadā. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs -0,1 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,3 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 3,8 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 2,8 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā vairs nepārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 1,5 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,6 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktam no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 4¼ %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Slovēnijas potenciālo izaugsmi.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem arī būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 79,0 % no IKP 2023. gadā līdz 78,0 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Slovēnija vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (22) Padome ir novērtējusi Slovēnijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA SLOVĒNIJAI:

1. 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/26)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Slovākijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Slovākijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par 2020. gada Slovākijas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 164. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Slovākijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertos pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos. Taču daži pasākumi, šķiet, nebija ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jāklūst diferencētāki. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valsts konkrētā situācija.
- (8) Slovākija 2021. gada 12. maijā iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu pēc Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantā noteiktā termiņa.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Slovākijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 6,2% no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 60,6% no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija -4,8% no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,6% apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Slovākija uzņēmumiem un māsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 2,1% no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 1% no IKP.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Slovērijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības pārāds pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 60 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts, bet pārāda kritērijs ir ievērots.
- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir reālistisks, ņemot vērā pašreizējo nenoteiktību. 2021. gada stabilitātes programmā paredzēts, ka reālais IKP 2021. gadā pieaugs par 3,3 % un 2022. gadā – par 6,3 %. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir paredzēta straujāka atveseļošanās, plānot, ka reālā IKP pieaugums 2021. gadā būs 4,8 % un 2022. gadā 5,2 %.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 6,2 % no IKP 2020. gadā līdz 9,9 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība, paredzams, palielināsies līdz 64,1 % no IKP 2021. gadā. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas -4,0 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 2,3 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Plānotais deficīts un parāda attiecība pret IKP ir lielāki, nekā paredzēts Komisijas 2021. gada pavasara prognozē. Komisija prognozē, ka 2021. gadā vispārējās valdības budžeta deficīts būs 6,5 % apmērā un parāda attiecība pret IKP 59,5 % apmērā. Tā kā Komisijas 2021. gada pavasara prognozes termiņā attiecīgā informācija nebija pieejama, minētajā prognozē nav iekļauts uzkrājums ar pandēmiju saistītiem izdevumiem, kas atbilst 2,4 procentpunktiem no IKP, un lielāki valsts uzņēmumu un Sociālās aģentūras sabiedrības izdevumi, kuri abi ir iekļauti vispārējās valdības izdevumos. Komisijas prognozē salīdzinājumā ar 2021. gada stabilitātes programmu plānoti par 0,2 procentpunktiem no IKP lielāki ieņēmumi un par 3,4 procentpunktiem mazāki izdevumi. Izdevumu jomā galvenās atšķirības ir izskaidrojamas ar to, ka Komisijas 2021. gada pavasara prognozē ir pieņemts zemāks starppatēriņš, mazāki sociālie maksājumi un zemākas subsīdijas. Tas, ka Komisijas prognozē parāda līmenis ir zemāks, galvenokārt ir izskaidrojams ar zemāku (par 3,6 procentpunktiem) primāro bilanci.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Slovērija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts pārāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Slovērijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Tomēr daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas 2021. gada pavasara prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu pasākumu kumulatīvā atlikusi ietekme provizorisks būs aptuveni 1 % no IKP, un to galvenokārt veidos Ziemassvētku prēmiju atjaunošana, izmaiņas zaļās enerģijas shēmā, lielāks atalgojums militārpersonām, mehānisko transportlīdzekļu nodokļa samazinājums, banku nodevas atcelšana, dotācijas veselības aprūpes iestādēm un nodokļu atlaides par bērniem. Šos pasākumus, kas nav pagaidu, tikai daļēji kompensēja minimālās pensijas un ministriju darbības izmaksu pieauguma iesaldēšana.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmas fiskālajos kopprādītājos vēl nav iekļauti ieņēmumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām. Tomēr tās pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,2 % no IKP 2021. gadā, 1,1 % – 2022. gadā un 1,3 % – gan 2023., gan 2024. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē minētās dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaidis starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi

ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁵⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.

- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ienākumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (17) Slovēnija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 5,1 % no IKP, galvenokārt pateicoties tam, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 65,5 % no IKP. Šie prognozētie rādītāji ir augstāki nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognozē. Salīdzinājumā ar 2021. gada stabilitātes programmu Komisijas prognozē ir paredzēti ne tik vērienīgi Covid-19 pasākumi un straujāks Savienības fondu apguves rādītājs 2022. gadā. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā, būs +0,9 % no IKP⁽⁶⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,8 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,7 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 1,1 procentpunktiem no IKP.
- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,1 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 3,8 % no IKP 2024. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka 2021. gada stabilitātes programmas darbības laikā vispārējās valdības budžeta deficīts pārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,2 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no

⁽⁵⁾ Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme samazināsies par 0,3 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 1,3 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 4,5 % ⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Slovērijas potenciālo izaugsmi.

- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pieaugs no 64,6 % no IKP 2023. gadā līdz 65,8 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Slovērija vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājāmības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes.
- (22) Padome ir novērtējusi Slovērijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA SLOVĀKIJAI:

1. 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
2. Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 1,6 procentpunktam no IKP.
⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2021. gada stabilitātes programmu**

(2021/C 304/27)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Somijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Somijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) Padomes 2021. gada ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku norādīts, ka visās eurozonas dalībvalstīs 2021. gadā būtu jāturpina stimulējoša fiskālā politika un ka politikas pasākumi būtu jāpielāgo katras valsts konkrētajiem apstākļiem, un tiem vajadzētu būt savlaicīgiem, pagaidu un mērķtiecīgiem. Tad, kad epidemioloģiskie un ekonomiskie apstākļi to ļaus, ārkārtas pasākumi būtu pakāpeniski jāizbeidz, vienlaikus cenšoties novērst krīzes ietekmi uz sociālo jomu un darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāīsteno fiskālā politika, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Dalībvalstīm būtu jāveic reformas, ar kurām stiprina visiem pieejamu veselības aprūpes un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

(1) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

(2) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(3) Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Somijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 171. lpp.).

- (4) 2020. gada 18. novembrī Komisija pieņēma atzinumus par eurozonas dalībvalstu 2021. gada budžeta plāna projektiem, pamatojoties uz fiskālo pasākumu kvalitatīvu novērtējumu. Komisija atzina, ka Somijas budžeta plāna projekts visumā atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumā izklāstītajiem ieteikumiem par fiskālo politiku un ka budžeta plāna projektā ietvertu pasākumu vairākums veicina ekonomisko aktivitāti būtiskas nenoteiktības apstākļos.
- (5) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (6) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jākļūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanu Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanās intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī atbalsta pasākumu pakāpenisku atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (7) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valstu konkrētā situācija.
- (8) Somija 2021. gada 13. maijā iesniedza savu 2021. gada stabilitātes programmu pēc Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantā noteiktā termiņa.
- (9) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Somijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 5,4 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 69,2 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija -4,6 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,0 % apmērā un automātisko stabilizatoru iedarbību. Somija uzņēmumiem un māsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiešas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 20,1 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 1 % no IKP.
- (10) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Somijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP, turklāt vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP, un nebija sarucis pietiekami strauji. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts un parāda kritērijs nav ievērots.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (11) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. un 2022. gadu ir ticams. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu tiek prognozēts, ka reālā IKP pieaugums būs 2,6 % 2021. gadā un 2,5 % 2022. gadā. Tas atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei, lai gan attiecībā uz 2022. gadu minētajā prognozē ir paredzēts nedaudz lielāks patēriņa un IKP pieaugums.
- (12) Valdība 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 5,4 % no IKP 2020. gadā līdz 4,7 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, palielināsies līdz 71,6 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), tiek paredzētas -4,1 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 1,5 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šie prognozētie rādītāji atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Somija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstina IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina ekonomikas atveseļošanās, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajam finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Somijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie pasākumi ir pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem.
- (14) 2021. gada stabilitātes programmā ir pieņemts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansējamās investīcijas un reformas atbilst 0,1 % no IKP 2021. gadā, 0,2 % no IKP 2022. gadā, 0,2 % no IKP 2023. gadā, 0,2 % no IKP 2024. gadā un 0,1 % no IKP 2025. gadā. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē šīs dotācijas ir iekļautas budžeta prognozēs, tomēr pieņemot, ka 2021. un 2022. gadā no Atveseļošanas un noturības mehānisma finansētie pasākumi intensīvāk tiks īstenoti sākumposmā.
- (15) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs⁽⁹⁾, un tajā jāiestrādā papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (16) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ieņēmumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (17) Somija 2021. gada stabilitātes programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 2,9 % no IKP, galvenokārt tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā pieņemtie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā palielināsies līdz 72,4 % no IKP. Komisijas

(9) Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četru gadu periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

2021. gada pavasara prognozē paredzēts zemāks budžeta deficīts (2,1 % no IKP) un zemāka parāda attiecība pret IKP (70,1 % no IKP), un tas galvenokārt atspoguļo valdības 29. aprīlī apstiprināto pasākumu iekļaušanu 2021. gada stabilitātes programmā, kā arī prognozi par spēcīgāku ekonomikas atveseļošanu 2022. gadā. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs 0,5 % no IKP.⁽⁶⁾ Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP⁽⁷⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP.

- (18) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādas mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (19) Saskaņā ar 2021. gada stabilitātes programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 2,1 % no IKP 2023. gadā samazināsies līdz 1,7 % no IKP 2024. gadā. Balstoties uz 2021. gada stabilitātes programmu, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu – 2023. un 2024. gadā būs vidēji 0,7 % no IKP. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme saglabāsies nemainīga. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,5 procentpunktiem no IKP. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās izaugsmes aplēse ir 3 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Somijas potenciālo izaugsmi.
- (20) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pieaugs no 73,9 % no IKP 2023. gadā līdz 74,7 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Somija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtspējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājamības analīze.
- (21) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes turpmākajiem gadiem.
- (22) Padome ir novērtējusi Somijas 2021. gada stabilitātes programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA SOMIJAI:

2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

⁽⁶⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁷⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

3. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

J. LEÃO

PADOMES IETEIKUMS**(2021. gada 18. jūnijs)****ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2021. gada konverģences programmu**

(2021/C 304/28)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Minētajā paziņojumā Komisija puda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai. 2020. gada 23. martā dalībvalstu finanšu ministri piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējā izņēmuma klauzula ir dalībvalstīm nodrošinājusi Covid-19 krīzes pārvarēšanai vajadzīgo budžeta elastību. Tā ir atvieglojusi budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām katras dalībvalsts vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. 2020. gada 17. septembrī Komisija savā paziņojumā par 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju paziņoja, ka vispārējā izņēmuma klauzula būs piemērojama arī 2021. gadā.
- (2) 2020. gada 20. jūlijā Padome pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ ("Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums"). Tā ieteica Zviedrijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Zviedrijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenojot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas.
- (3) *Next Generation EU*, kas ietver Atveseļošanas un noturības mehānismu, nodrošinās ilgtspējīgu, iekļaujošu un taisnīgu ekonomikas atveseļošanu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, ar ko izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošinās finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmēs ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, kā arī stiprinās dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Tas arī palīdzēs publiskajām finansēm atgūt labvēlīgāku stāvokli īstermiņā un sekmēs to ilgtspējas nostiprināšanu un izaugsmi un darbvieta izveidi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Zviedrijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 177. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (4) 2021. gada 3. martā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegti turpmāki orientējoši norādījumi attiecībā uz politiku ar mērķi atvieglot fiskālās politikas koordināciju un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu. Vispārējai fiskālajai nostājai, ņemot vērā valstu budžetus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, arī 2021. un 2022. gadā vajadzētu būt stimulējošai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā prognozi, ka ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski normalizēsies 2021. gada otrajā pusē, dalībvalstu fiskālajai politikai 2022. gadā būtu jākļūst diferencētākai. Dalībvalstīm savā fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanas stadija, fiskālā ilgtspēja un nepieciešamība samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības. Tā kā nepieciešams atbalstīt ilgtspējīgu atveseļošanas Savienībā, dalībvalstīm ar zemu ilgtspējas risku savs budžets būtu jāplāno tā, ka arī 2022. gadā tiek īstenota stimulējoša fiskālā politika, ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekmi. Dalībvalstīm, kuru parāda līmenis ir augsts, būtu jāīsteno piesardzīga fiskālā politika, vienlaikus saglabājot valsts finansētas investīcijas un izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu jaunus augstas kvalitātes investīciju projektus un strukturālās reformas. Arī pēc 2022. gada fiskālajā politikā būtu jāņem vērā atveseļošanas intensitāte, ekonomiskās nenoteiktības pakāpe un fiskālās ilgtspējas apsvērumi. Fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kas paredz arī pakāpenisku atbalsta pasākumu atcelšanu piemērotā brīdī, palīdzēs nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.
- (5) Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā arī puda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). 2021. gada 2. jūnijā Komisija, pamatojoties uz savu 2021. gada pavasara prognozi, atzina, ka ir izpildīti nosacījumi, lai 2022. gadā turpinātu piemērot vispārējo izņēmuma klauzulu un 2023. gadā to deaktivētu. Arī pēc vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanas tiks ņemta vērā valsts konkrētā situācija.
- (6) Zviedrija 2021. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2021. gada konverģences programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantu.
- (7) Pēc Eurostat validētajiem datiem, 2020. gadā Zviedrijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 3,1 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) un vispārējās valdības parāds palielinājās līdz 39,9 % no IKP. Gada izmaiņas budžeta primārajā bilancē bija - 3,8 % no IKP, ieskaitot ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 3,3 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Zviedrija uzņēmumiem un māsaimniecībām turklāt sniedza likviditātes atbalstu (piemēram, garantiju un atliktas nodokļu samaksas veidā, kam nav tiesas un tūlītējas ietekmes uz budžetu), kas atbilstoši aplēsēm bija 11,5 % no IKP; pēc Komisijas aplēsēm publisko garantiju faktiskā izmantošana 2020. gadā bija aptuveni līdzvērtīga 1 % no IKP.
- (8) 2021. gada 2. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā ir aplūkots Zviedrijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsaucis vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs ir izpildīts.
- (9) Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2021. gadu ir piesardzīgs un par 2022. gadu – reālistisks. Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, kuras pamatā ir jaunāki dati, paredzēts, ka 2021. gadā reālā IKP pieaugums būs straujāks, nekā plānots 2021. gada konverģences programmas pamatscenārijā.
- (10) Valdība 2021. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies no 3,1 % no IKP 2020. gadā līdz 4,5 % no IKP 2021. gadā un parāda attiecība 2021. gadā, paredzams, saglabāsies 39,9 % no IKP. Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmu izmaiņas budžeta primārajā bilancē, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni (2019. gadu), 2021. gadā tiek paredzētas - 5,2 % apmērā no IKP, kas atspoguļo ekonomikas atbalstam paredzētos diskrecionāros budžeta pasākumus 5,0 % apmērā no IKP un automātisko stabilizatoru iedarbību. Šīs vispārējās valdības budžeta deficīta prognozes ir augstākas nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, kurā paredzēta straujāka ekonomiskās aktivitātes atsākšanās un līdz ar to zemāki izdevumi par krīzes atbalsta pasākumiem, jo īpaši pasākumiem, kas aptver pagaidu bezdarbu un krīzē smagi cietušu uzņēmumu apgrozījuma kritumu.
- (11) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un tās izraisīto ekonomikas lejupslīdi, Zviedrija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu Covid-19 pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Šī enerģiskā politiskā reakcija mīkstināja IKP sarukumu, tādējādi iegrožojot valsts budžeta deficīta un valsts parāda pieaugumu. Ar fiskālajiem pasākumiem būtu maksimāli jāveicina

ekonomikas atveseļošana, neapdraudot turpmākās fiskālās trajektorijas. Tāpēc būtu jāizvairās no tā, ka pasākumi rada pastāvīgu slogu publiskajām finansēm. Ja dalībvalstis ievieš pastāvīgus pasākumus, tām šie pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai nodrošinātu budžeta neitralitāti vidējā termiņā. Zviedrijas 2020. un 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Daži no valdības 2020. un 2021. gadā noteiktajiem diskrecionārajiem pasākumiem, šķiet, nav ne pagaidu, ne atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tiek lēsts, ka pēc Komisijas prognozes perioda 2023. gadā minēto pagaidu raksturam neatbilstošo pasākumu kumulatīvā atlikusī ietekme būs 1 % no IKP, un to galvenokārt veidos vairāki izdevumu pasākumi, kā arī ienākuma nodokļa samazinājums.

- (12) 2021. gada konverģences programmā nav iekļauti izdevumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Komisijas 2021. gada pavasara prognozes budžeta prognozēs ir iekļauti ieņēmumi no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām, un tie atbilst 1/11 daļai no visām pieejamajām dotācijām 2021. gadā un 2/11 daļām 2022. gadā, pieņemot, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma ⁽⁵⁾ finansētie izdevumi tiks integrēti vienkāršotā un lineārā veidā.
- (13) Regulā (EK) Nr. 1466/97 noteiktie fiskālās korekcijas rādītāji ir jāskata pašreizējo apstākļu kontekstā. Pirmkārt, pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm. Otrkārt, fiskālajai politikai jābūt gatavai strauji pielāgoties Covid-19 pandēmijas attīstībai, pēc veselības risku mazināšanās pārorientējoties no ārkārtas palīdzības uz mērķtiecīgāk ievirzītiem pasākumiem. Treškārt, pašreizējam kontekstam ir raksturīgi būtiski politikas pasākumi ekonomiskās aktivitātes atbalstam. Ņemot vērā apjomīgos pārvedumus no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma), noteiktie rādītāji visā pilnībā neatspoguļo fiskālās politikas stimulējošo iedarbību uz ekonomiku. Šo iemeslu dēļ strukturālā bilance pašreizējos apstākļos nešķiet piemērots kritērijs. Ir arī jāpielāgo izdevumu kritērijs ⁽⁶⁾, un tajā jāieslēdz papildu informācija, lai varētu pilnībā novērtēt fiskālās politikas ievirzi.
- (14) Kā 2021. gada budžeta plāna projektu novērtēšanas pieejā, pagaidu ārkārtas pasākumi nav iekļauti izdevumu agregātā. Šie ar krīzi saistītie pagaidu ārkārtas pasākumi atbalsta veselības aprūpes sistēmas un kompensē darba ņēmējiem un uzņēmumiem ienākumu zudumu, kas radies epidemioloģisko ierobežojumu un piegādes ķēdes traucējumu dēļ; publiskās iestādes tos atceļ, kad sabiedrības veselības un ekonomiskā situācija būs atgriezies parastajās sliekšņos. Lai novērtētu vispārējo fiskālo nostāju pašreizējos apstākļos, attiecīgajā izdevumu agregātā būtu jāiekļauj apjomīgie pārvedumi no Savienības budžeta (piemēram, no Atveseļošanas un noturības mehānisma). Tādēļ vispārējā fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), ieskaitot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu dotācijām finansētos izdevumus. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju analīzes mērķis ir arī novērtēt, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanu. Šā iemesla dēļ īpaša uzmanība tiek pievērsta valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem un investīcijām.
- (15) Zviedrija 2021. gada konverģences programmā plāno, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā samazināsies līdz 1,0 % no IKP (tas atbilst Komisijas 2021. gada pavasara prognozei), galvenokārt saistībā ar ekonomikas atveseļošanu un tāpēc, ka tiks izbeigti 2020. un 2021. gadā veiktie pagaidu atbalsta pasākumi. Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 37,0 % no IKP, kas ir nedaudz mazāk nekā Komisijas 2021. gada pavasara prognozē, ko var daļēji izskaidrot ar pārvērtēšanas efektu. Balstoties uz Komisijas 2021. gada pavasara prognozi un pamatojoties uz konkrētu metodiku, kas atspoguļo iepriekš minētos izaicinājumus, tiek lēsts, ka vispārējā fiskālā nostāja, – ietverot no valsts un Savienības budžeta, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānisma, finansēto investīciju ietekmi uz kopējo pieprasījumu 2022. gadā –, būs -0,2 % no IKP ⁽⁷⁾. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme palielināsies par 0,1 procentpunktu no IKP. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām būs neitrāla ietekme ⁽⁸⁾. Plānots, ka valsts finansētajiem primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) būs ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

⁽⁵⁾ Sk. 1.2.3. aili Komisijas 2021. gada pavasara Eiropas ekonomikas prognozē.

⁽⁶⁾ Konkrētāk, investīciju izlīdzināšana četrus gadus periodā, kas izmantota izdevumu kritērijā, neļauj pienācīgi novērtēt fiskālo atbalstu, ko valsts finansētās investīcijas nodrošina ekonomikas atveseļošanai.

⁽⁷⁾ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

⁽⁸⁾ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme.

- (16) Īpaši svarīgi ir tas, kāda ir dalībvalstu budžeta pasākumu kvalitāte. Fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot valstu budžeta struktūru, var atbalstīt potenciālo izaugsmi, radīt tik nepieciešamo fiskālo telpu un palīdzēt nodrošināt fiskālo ilgtspēju ilgākā termiņā, tostarp, ņemot vērā klimata pārmaiņas un problēmas veselības jomā. Attiecībā uz ieņēmumiem Covid-19 krīze ir apstiprinājusi reformu lielo lomu efektīvākas un taisnīgākas publisko ieņēmumu sistēmas veidošanā. Attiecībā uz izdevumiem tā vēl vairāk ir izcēlusi to, ka vajadzīgas lielākas un kvalitatīvākas ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas tādā veidā, kas palīdz sasniegt tādus mērķus kā izaugsmes potenciāla vairošana, ekonomiskā un sociālā noturība un zaļā un digitālā pārkārtošanās. Valstu atveseļošanas un noturības plāni ļaus uzlabot valstu budžeta struktūru.
- (17) Saskaņā ar 2021. gada konverģences programmas vidēja termiņa budžeta plāniem tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums no 0,5 % no IKP 2023. gadā palielināsies līdz 1,0 % no IKP 2024. gadā. 2021. gada konverģences programmā nav iekļauta informācija, kas vajadzīga, lai aplēstu vispārējo fiskālo nostāju 2023. un 2024. gadā. Pašreizējā 10 gadu vidējās nominālās potenciālās izaugsmes aplēse ir 4 %⁽⁹⁾. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un tādējādi varētu paātrināt Zviedrijas potenciālo izaugsmi.
- (18) Plānots, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 33,7 % no IKP 2023. gadā līdz 31,4 % no IKP 2024. gadā. Tiek uzskatīts, ka Zviedrija vidējā termiņā saskaras ar zemiem fiskālās ilgtespējas riskiem, kā liecina pēdējā parāda atmaksājāmības analīze.
- (19) Ņemot vērā pašlaik vēl ārkārtīgi augsto nenoteiktības līmeni, fiskālās politikas norādēm ir galvenokārt kvalitatīvs raksturs. 2022. gadā, ja nenoteiktība būs pietiekami samazinājusies, tiks sniegtas precīzākas kvantitatīvās norādes par turpmākajiem gadiem.
- (20) Padome ir novērtējusi Zviedrijas 2021. gada konverģences programmu un to, kā īstenots Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikums,

AR ŠO IESAKA ZVIEDRIJAI:

2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp, attiecīgā gadījumā stiprinot visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.

Luksemburgā, 2021. gada 18. jūnijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. LEÃO

⁽⁹⁾ Komisijas aplēse saskaņā ar vispārpieņemto metodiku.

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV